568

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS

1966
6. ÉVF.
IV
SZÁM

ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR
ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
BUDAPEST

A Z O R V O S I K Ö N Y V T Á R O S

Az Országos Orvostudományi Könyvtár és
Dokumentációs Központ

T á j é k o z t a t ó j a

1966 6. évfolyam 4. szám

T A R T A L O M

Oldal

SZÉKELY Sándor: A devizás folyóiratok megoszlása az orvostudományi könyvtári hálózatban, Budapesten 317

HAMPÓ Jenőné: Devizás folyóiratok kölcsönzése a borsodi alközpontban 328

JANTSITS Gabriella: Egyéb dokumentumok kezelése és feldolgozása az orvosi könyvtárakban 337

I g é n y k u t a t á s

NÉMETH Béla — SZABÓ Ágnes — SZEPESI Zoltánné: Az orvosok nyelvismerete Magyarországon, 1964-ben 349

TORDAY Aliz: A Fejér megyei "átlagorvos" és a szakirodalom 365

V i t a

BUGYI Balázs: Szakozás az orvos szemszögéből 369

KÓBOR János: A jobb néha elrontója a jónak 374

K ö z l e m é n y e k — H i r e k 379

Az orvostudományi könyvtári hálózat cim- és kódjegyzéke
NÉV ÉS SZAKMUTATÓ 385

Ln 2354

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

dr. Székely Sándor

Szerkesztő:

Torday Aliz

Szerkesztőség:

Országos Orvostudományi Könyvtár
és Dokumentációs Központ

Budapest, VIII.
Szentkirályi utca 21.

Telefon: 343-736, 343-788

Jelen számunk munkatársai:

Dr. SZÉKELY Sándor az OOKDK igazgatója, HAMPÓ Jenőné a miskolci Megyei Kórház orvosi könyvtárosa, NÉMETH Béla, SZABÓ Ágnes, SZEPESI Zoltánné, TORDAY Aliz az OOKDK munkatársai, dr. BUGYI Balázs főorvos, kandidátus, KÓBOR János a szombathelyi Megyei Kórház orvosi könyvtárosa.

Székely Sándor

A DEVIZÁS FOLYÓIRATOK MEGOSZLÁSA AZ ORVOSTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁRI HÁLÓZATBAN BUDAPESTEN

Az Országos Orvostudományi Könyvtári Tanács 1966. február 12-i ülésén javasolta, hogy az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ a rendelkezésére álló adatok alapján dolgozza fel a devizás szakirodalom megoszlását az orvostudományi szakkönyvtári hálózatban Budapesten.

Az elemzést a legujabb adatok alapján, 1966-ra vonatkozóan végeztük el, mert ez esetben nem annyira a múlt, mint inkább jelenlegi helyzetünk az érdekes. Mielőtt a budapesti adatokra rátérnénk, az áttekintés kedvéért érdemes szemügyre venni az ország egész folyóirat ellátottságának az alakulását /természetesen csak a devizás folyóiratok adatai szerepelnek itt is/. Egyébként is, a budapesti és az országos viszonyok nem választhatók el élesen, nagyon is összefüggnek és hatnak egymásra.

I. táblázat

Magyarországon előfizetett devizás folyóiratok 1962-1965 között

Év	Folyóirat db[x]	Ráforditás	Egy folyóirat átlagára
1962	6491	3 950 000 Ft	608 Ft
1963	6787	4 160 000 Ft	613 Ft
1964	6667	4 302 000 Ft	645 Ft
1965	7353	5 430 000 Ft	738 Ft
1966	6485	4 675 000 Ft[xx]	720 Ft

[x] A folyóiratok darabszámán a folyóiratok egy-egy évfolyamát értjük, függetlenül attól, hogy évente hány szám jelenik meg belőle.

[xx] Az 1966. évi ráforditás végösszege ideiglenes, az 1965-ös árjegyzék alapján számoltuk. A végleges ráforditás ennél bizonyosan több lesz.

Néhány megjegyzés a táblázathoz:

1. Mivel az egész szakkönyvtári hálózat devizakerete az utóbbi években 5 900 000 Ft körül mozog, 1965-ben nagyon kevés maradt a devizás könyvek beszerzésére. /A helyzeten javított az, hogy az Egészségügyi Minisztérium a saját keretéből átadott egy összeget./

2. A folyóiratok darabszáma 1965-ről 1966-ra 868-cal csökkent. A csökkenés azért következett be, mert a keret egy részét könyvvásárlásra tartottuk fenn, valamint a várható drágulásra tartalékoltuk a külkereskedelmi szervek utasitására.

3. A folyóiratok átlagos ára évről évre drágul és 1964-ről 1965-re a drágulás igen jelentős volt. A végleges elszámoláskor várható, hogy a folyóiratok átlagára 1966-ban nagyobb lesz a táblázatban szereplőnél.

A Budapest területén előfizetett devizás folyóiratok megoszlása 1966-ban a következő képet mutatja:

II. táblázat

Devizás folyóiratrendelések Budapesten 1966-ra

Előfizető	F.i.db	F.i.féleség	Ráforditás	Átlagár
BOTE	1054	626	773 000 Ft	733 Ft
Főv.Tan.intézményei	681	264	441 000 Ft	647 Ft
Orsz. és közp.intézm.	1118	614	757 000 Ft	677 Ft
Egyéni /orvosok/	154	-	69 000 Ft	448 Ft
Együtt	3007	910	2 040 000 Ft	678 Ft

Az árak ez esetben sem tekinthetők véglegeseknek és természetesen a végleges árakhoz képest módosulnak majd az átlagos árak is. Az arányokról, és a nagyságrendekről azonban a táblázat megfelelően tájékoztat. És ha hozzátesszük, hogy az arányok lényegében évek óta változatlanok, akkor megfelelő tájékozódásra nyilik lehetőség egyfelől a budapesti megoszlásnak az országos adatokhoz való viszonyitása, másfelől az egyes budapesti kategóriák egymáshoz való viszonyitása tekintetében.

1965-ről 1966-ra a Budapestre előfizetett folyóiratok száma is csökkent. 1966-ra 591 olyan folyóiratról mondtak le, amelyekre 1965-ben még előfizettek, ezzel szemben 152 olyan folyóiratra fizettek elő, amelyek 1965-ben még nem jártak. /Időközben megindult folyóiratok, az ujabb kutatási témákhoz szükséges lapok, stb./ Budapesten tehát a folyóiratok száma 1965-ről 1966-ra 439-cel csökkent, ami több mint a fele az országos csökkenésnek /868 folyóirat/. Ugyanakkor Budapesten a folyóiratokra történő ráfordítás az országosnak csak 45%-a.

Az átlagárakat elemezve azt látjuk, hogy az egyéni megrendelők fizetik elő a legolcsóbb folyóiratokat: többnyire az olcsó hetilapok valamelyikéről van szó. A Fővárosi Tanács intézményei, valamint az országos intézmények folyóiratainak átlagárai között nincs nagy különbség, a Főváros valamivel olcsóbb folyóiratokat rendel átlagban. Ezek az átlagárak már lényegesen magasabbak az egyéni előfizetők által rendelt folyóiratok átlagáránál. Ismét jelentősen nagyobb az Egyetem által rendelt folyóiratok átlagára. Ámbár az árakból nem lehet a folyóiratok szinvonalára következtetni, az kétségtelen, hogy a kisebb példányszámban megjelenő, terjedelmesebb, magasabb szinvonalu folyóiratok, valamint a referáló és indexelő folyóiratok, amelyekre elsősorban a kutatóknak van szükségük - drágábbak. Ez a magyarázata annak, hogy az Egyetem fizeti elő átlagban a legdrágább folyóiratokat.

A táblázat felvilágositást ad a folyóiratok többszöröződéséről is. Ha a Budapesten előfizetett folyóiratok darabszámából levonjuk az egyéni előfizetők 154 példányát, az eredmény: 2853 folyóirat. Ennyi a közületi előfizetés. A táblázat "együtt" rovatában feltüntetett 910 folyóiratféleség is a közületi előfizetésre vonatkozik, az egyéni előfizetést nem dolgoztuk fel ebből a szempontból. A közületi előfizetésben a többszöröződés globálisan tehát átlagosan valamivel több mint három. Feldolgoztuk a háromnál több példányban előfizetett folyóiratokat és az alábbi eredményt kaptuk:

III. táblázat

A devizás folyóiratok többszörös előfizetése Budapesten 1966-ra

4	pld-ban	jár	65 féle folyóirat
5	"	"	38 " "
6	"	"	35 " "
7	"	"	19 " "
8	"	"	12 " "
9	"	"	13 " "
10	"	"	10 " "
11	"	"	7 féle éspedig: Ann.Surg.; Blood; Electroenceph. clin.Neurophysiol.; Biol.Chem.; J.clin. Inves.; Proc.Soc.exp.Biol.; Radiology.
12	"	"	2 féle éspedig: Amer.J. Physiol.; Zbl.Hals-, Nas.-u. Ohrenheilk.
13	"	"	6 féle éspedig: Amer.J.Dis.Child.; Amer.J.Path.; Geburtsh.u.Frauenheilk.; Mschr. Kinderheilk.; Z.Kreisl.-Forsch.; Zbl.Ges. Kinderheilk.
14	"	"	2 féle éspedig: Nature; Excerpta Med. Sebészet.
15	"	"	4 féle éspedig: Anaesthesist,; Arch.intern.Med.; Klin. Wsch.; Surgery
16	"	"	2 féle éspedig: Circulation; Surg.Gynec. Obstet.
17	"	"	1 féle éspedig: Amer.J.Obstet.Gynec.
20	"	"	1 féle éspedig: Fortschr.Röntgenstr.
21	"	"	2 féle éspedig: J.Lab.clin.Med.; Presse med.
22	"	"	3 féle éspedig: Brit.med.J.; Chirurg; Münch.med. Wsch.
35	"	"	1 féle éspedig: JAMA
45	"	"	1 féle éspedig: Lancet
47	"	"	2 féle éspedig: Dtsch.med.Wschr.; Schw.med.Wsch.

Összegezve a háromnál több példányban járó folyóiratok példányszámát 1724 folyóirat az eredmény. Az egy-három példányos folyóiratok száma pedig 1129. Ha féleség szerint választjuk kettéa folyóiratállományt, az eredmény az lesz, hogy a 910 féle folyóiratból 226 félére fizetünk elő háromnál több és 684 félére egy-három példányban.

A táblázatban — érdekesség kedvéért cim szerint is feltüntettük a tiznél több példányban járó folyóiratokat.

Mint már említettük, csak az előfizetett — vagyis vásárolt — folyóiratokat dolgoztuk fel. Valamit javit a folyóirat ellátottságon az, hogy néhány intézmény /elsősorban az OOKDK és a BOTE Közp. Könyvtára/ ingyen is kap folyóiratokat a tőkés országokból csere vagy ajándékozás révén. Ilymódon a folyóiratok darabszáma kb. 250-nel, félesége pedig kb. 170-nel növekszik. Mivel a beszerzésnek ez a módja eléggé bizonytalan és az évfolyamok elég gyakra hiányosan érkeznek, a beszerzésnek erre a módjára nem lehet támaszkodni.

A folyóirat beszerzés volumene tekintetében egyáltalán nem közömbös az egyes folyóiratok ára. Nyilvánvaló, hogy egy adott devizakeretből — a beszerzési politikának megfelelően — lehet sok olcsóbb vagy kevesebb drágább folyóiratot vásárolni. Ebből a szempontból megvizsgáltuk, hogy a 900 Ft-nál drágább folyóiratokból mennyit rendeltünk Budapestre 1966-ra és az alábbi eredményt kaptuk:

IV. táblázat

A 900 Ft-nál drágább folyóiratok példányszáma Budapesten 1966-ban

1	pld-ban	jár	39	féle	folyóirat
2	"	"	24	"	"
3	"	"	21	"	"
4	"	"	14	"	"
5	"	"	9	"	"
6	"	"	5	"	"
7	"	"	5	"	"
8	"	"	4	"	"
9	"	"	2	"	"
10	"	"	1	"	"
11	"	"	1	"	"
12	"	"	2	"	"
13	"	"	1	"	"
14	"	"	2	"	"
20	"	"	1	"	"

E táblázatból kiszámitva kitünik, hogy 472 db olyan folyóirat jár Budapestre, amelynek évi előfizetési ára több mint 900 Ft, a

472 db-ból 206 db esik az egy-négy példányos csoportra, 266 db pedig az 5-20 példányos csoportra. Ez utóbbi csoportból éppen a fele referáló és indexelő folyóirat /133 db/. Egyébként ezek a folyóiratok a legdrágábbak.

Kiszámítottuk, hogy az 5-20 példányban járó "drága" folyóiratokra mennyi ráfordítás jut: 492 000 Ft. Vagyis ez a viszonylag kis csoport /3007 folyóiratból mindössze 266 db/ az egész ráfordításnak majdnem a negyed részét emészti fel /2 040 000 Ft-ból 492 000 Ft-ot/. Az ebben a kategóriában szereplő folyóiratok átlagos előfizetési ára 1850 Ft. Ez 266 db folyóirat, 33 féleség. Ha csak egy-egy példányt fizetnénk elő belőlük, az több mint 400 000 Ft megtakarítást jelentene. Ezeknek a lapoknak a többsége referáló folyóirat, az előfizetők ragaszkodnak hozzájuk.

Végül még egy adat a folyóiratok többszörös előfizetéséről a II. táblázat alapján. A többszörös előfizetés aránya a legnagyobb a Főv. Tanács intézményeinél /264:681/, utána az országos intézmények következnek /614:1118/ és végül az Egyetem /626:1054/.

Az adatok elemzése után vizsgáljunk meg néhány, az elemzésből folyó problémát.

A folyóiratok választéka

Ez az első exakt elemzésünk a szakkönyvtári hálózatba járó folyóiratokról, a hálózat folyóiratellátottságáról szóló eddigi adatok részben becslésen alapultak. Igy pl. a tőkés országokból származó folyóirat-választék tekintetében eddig olyan adatot közöltünk, amely szerint az országba kb. 1300-1400 féle devizás folyóirat található.

Amint az a II. táblázatból kitűnik, Budapestre 1966-ra 910 féle devizás folyóiratot rendeltünk. Ehhez természetesen hozzá kell adni az ingyen /ajándékba vagy cserében/ kapott folyóiratokat, számuk kb. 200 db és kb. 170 féleség. Ezek szerint a folyóirat választék Budapesten nem éri el az 1100-at, ami azt jelenti, hogy a nemzetközi dokumentációs irodalom szerint beszerzésre érdemesnek tartott folyóirat választéknak csak mintegy negyedrésze van meg Budapesten. /Az országos választék 1300-1400./

A folyóirat választék szempontjából tehát jobban el vagyunk maradva, mint azt eddig gondoltuk. Az elmaradás mind a szomszédos szocialista országok vonatkozásában /ezekben az országokban a választék 1500-2000 között mozog/ mind a kapitalista országok vonatkozásában /4000-5000 közötti választék/ fennáll. A világon megjelenő orvosi folyóiratok számát több mint 7000-re becsülik, közülük mintegy 4000-et tart a dokumentációs irodalom "értékesnek" vagyis beszerzendőnek, feldolgozandónak.

A BOTE Központi Könyvtára a legnagyobb hazai szakkönyvtárunk. A táblázatban kimutatott választék /626 féleség/ nem a Központi Könyvtárra, hanem az egész Egyetemre vonatkozik. Igaz, a BOTE hálózatában elég nagy a duplicitás /626 féléből 1054 darab/, de korántsem az a helyzet, hogy a 626 féle folyóirat mind megtalálható a Központi Könyvtárban, hanem sok olyan folyóirat van, amely csak valamelyik intézet könyvtárában van meg. Ez egyébként megneheziti a hozzáférhetőséget. A BOTE Közp. Könyvtárának devizáért vásárolt folyóiratválasztéka mindössze 368 féleség. Ehhez hozzáadandó a 101 cserébe vagy ajándékba kapott folyóirat /amelyek között csak két-három a duplicitás/. A devizás folyóiratválaszték tehát nem éri el a 470-et. Ezen kivül a BOTE Központi Könyvtárába 240 folyóirat jár a szocialista országokból /beleértve a hazai lapokat is/.,A teljes folyóirat választék tehát 710. Ilyenformán a BOTE Közp. Könyvtára nem hogy nem tekinthető országos igényeket kielégitő alapkönyvtárnak /állományát tekintve/, de még - nemzetközi összehasonlitás alapján - valamirevaló egyetemi könyvtárnak sem.

Nem munkáltuk ki a folyóirat választék kérdését nyelvi szempontból, azonban megállapitottuk, hogy a Budapestre járó 910 féle folyóirat gyakorlatilag német és angol nyelvü. Mintegy tucatnyi francia valamint olasznyelvü folyóirat van csupán, spanyol és más nyelvü egy-egy akad. Az angol, német, francia és olasz nyelven kivüli folyóiratok száma legfeljebb öt-hat.

Kétségtelen, hogy a francia, olasz, spanyol, japán és skandináv nyelveken jelentős mennyiségü szakfolyóirat jelenik meg, és e nyelvterületek orvostudománya ma már egyáltalán nem elhanyagolható. E nyelveken azonban hazánkban kevesen értenek, ezeket a folyóiratokat a dokumentációs központban /vagy nagy könyvtárakban/ fel kellene dolgozni, anyagukat fel kellene tárni a magyar kutatók

számára. Ugyanez vonatkozik a szocialista országok irodalmára, amely országok nyelvén hazánkban ugyancsak kevesen beszélnek. Külföldön és hazánkban más szakmákban jelentős folyóirat választékot szereznek be ezekről a nyelvterületekről is és a központi könyvtárak és dokumentációs központok tárják fel az anyagukat /referálás, fordítás, stb./. Mivel a mi szakmánkban erre nincs lehetőség, végeredményben indokolt — de sajnálatos —, hogy e nyelvterületek folyóiratai nem járnak az országba és igy e nyelvterületek irodalmáról csak közvetett módon /a referáló és indexelő folyóiratokból/ szerezhetnek tudomást a magyar orvosok. E közvetett mód és a referáló folyóiratok hosszú átfutási ideje miatt ilymódon a magyar orvosok a világ orvostudományának jelentős részéről csak hiányosan és nagy késéssel tájékozódhatnak.

Ami tehát a folyóiratok választékát illeti, megállapithatjuk, hogy minden szempontból nagyon elmaradott állapotok vannak nálunk.

A szakirodalmi igények kielégitése.

A szakirodalmi igények kielégitésének legfőbb forrása a folyóiratirodalom. Ez a tény megmutatkozik abban is, hogy a rendelkezésre álló pénz jelentősen nagyobb részét forditják a folyóiratok beszerzésére és csak kis részét könyvek vásárlására. Az igények bizonyos mértékig a lehetőségekhez alkalmazkodnak. Néhány évvel ezelőtt általában meg voltak elégedve a beszerezhető folyóirat mennyiséggel és választékkal. Amióta azonban a szakkönyvtári hálózat müködik és müködése egyre javul /az utolsó 3-4 évről van szó/, növekszik a szakirodalom iránti érdeklődés. Mig 1962-ben az országba járó 6491 db folyóirat gyakorlatilag minden igényt kielégitett, ma ugyanezt a folyóiratmennyiséget /1966-ban 6485 db folyóirat/ elégtelennek érzik mindenütt. És Budapesten ugyanúgy feszitenek már a megnövekedett igények mint vidéken.

Az igények kétfélék. Az orvosok nagy tömegei az általános folyóiratokat, vagy "a nagy szakmák" folyóiratait igénylik. Ezért ezekből rendelik a legnagyobb példányszámot /lásd a III. táblázatot/. A kutatók a kifejezetten szakfolyóiratokat, valamint a referáló-indexelő és az alaptudományokkal kapcsolatos /pl. biokémia, biológia/ folyóiratokat igénylik. Az előbbi csoportba általában olcsóbb, az utóbbiba általában drágább folyóiratok tartoznak.

Nekünk minden igényt ki kellene elégitenünk, de erre ma már az adott keretek között nincs meg a lehetőség.

Nyilván arra is számithatunk a közeljövőben, hogy a kutatók igénye ki fog terjedni azokra a folyóiratokra is, amelyek eddig nem jártak az országba, hiszen ez a folyóiratok — az értékes folyóiratok — 70-75%-a! Elméletileg minden igényt ki tudunk ugyan elégiteni, hiszen mindent be lehet szerezni külföldi könyvtári kapcsolatok révén. Az elmélet és a gyakorlat között azonban ez esetben nagy hézag van: a külföldi kölcsönzés hosszu ideig bonyolódik és eléggé nehézkes, ezen felül folyamatos kölcsönzésről nem is lehet szó /pl. egy drága folyóirat számainak sorozatos, rendszeres megküldése kölcsönképpen/.

Az igények kielégitéséről tehát megállapithatjuk, hogy ma már az igények tulnőttek az adott kereteket és csak nagy nehézségekkel elégithetők ki. Számithatunk arra is, hogy e tekintetben évről évre nehezebb helyzetben leszünk.

Centralizálás vagy decentralizálás?

Az OOKDK — mint az orvostudományi szakkönyvtári hálózat központja — 1962-től irányitja a devizás folyóiratok beszerzését, 1962. előtt ezt a tevékenységet az Egészségügyi Tudományos Tanács végezte. Az OOKDK kialakult helyzetben vette át ezt a munkát, az 1961-ben még az ETT által engedélyezett folyóiratok száma /1962-es adat/ eltekintve az 1965-ös kiugrástól, nem változott lényegesen. Az OOKDK tevékenysége az elmult négy évben lényegében arra irányult, hogy bizonyos arányositást hajtson végre és a szakirodalmi ellátás tekintetében régebben bizonyos mértékig elmaradott vidéket fejlessze, továbbá, hogy a drágulást /lásd az átlagos árak emelkedését az I. táblázatban/ bizonyos devizakeret emeléssel részben kompenzálja.

Az OOKDK arra is törekedett, hogy a folyóiratok centralizálását propagálja, mert meggyőződésünk, hogy a nagyobb könyvtárakban összpontosuló folyóirat állomány felhasználásának sokkal jobb a lehetősége mint a kisebb könyvtárakban lévőké. A kis könyvtárakban — legyen az akár kórházi akár intézeti — nincsenek mindenütt könyvtárosok és a folyóirat állományt gyakran egy-két vezető szakember használja csupán.

Centralizáláson azt értjük — és erre törekszünk —, hogy a BOTE Központi Könyvtárát fejlesszük a legnagyobb mértékben, vidéken pedig a három orvosi egyetem könyvtárát.

A budapesti folyóiratállomány helyzetének elemzése azt mutatja, hogy e centralizáló törekvésünk nem járt nagy sikerrel, a régebbi "szokásjog" alapján a folyóiratok szóródása nagyfokú. Már említettük a BOTE Közp. Könyvtárának helyzetét az Egyetem vonatkozásában, ugyanez vonatkozik a Fővárosi Tanács intézményeire is.

Budapesten összesen 203 szakkönyvtár működik a hálózatunkban /közülük 49 tartozik az Egyetemhez/. A 203 könyvtár közül - ámbár jelentős részük elég kicsiny — mindössze 12 nem rendel devizás folyóiratot. Általános az, hogy a megrendelők ragaszkodnak az eddig is előfizetett folyóiratokhoz. A szóródás tehát nagy, de mivel egyetlen kategóriában sem sikerült erőteljesen működő nagy könyvtárat létrehozni az elmult években, nem sikerült megszüntetni a szóródást sem. A szóródás megszüntetésével párhuzamosan ugyanis biztositani kellene a központi folyóirat ellátást, hogy a "kicsik" ne károsodjanak. Ezt azonban csak személyi és anyagi vonatkozásban jól ellátott, korszerüen felszerelt nagy könyvtárak vállalhatják.

Ha volna egy vagy több olyan könyvtár, amely ki tudná szolgálni az igénylőket, akkor a szakirodalom nagy részét ezekbe lehetne koncentrálni és a kisebb könyvtárak számára csak az általános tájékoztatást nyujtó /tehát olcsó/ és a napi munkához feltétlenül szükséges /tehát kevés/ folyóiratot kellene biztositani.

Szükség van tehát elsősorban egy olyan korszerü központi könyvtárra, mint amilyenek a többi szakma területén már működnek. /Orsz. Müszaki, Orsz. Mezőgazdasági Könyvtár stb./. Ebbe a könyvtárba koncentrálódna a legszélesebb folyóiratválaszték, a könyvtár reprográfiás /másoló/ berendezésével juttatná el a kivánt irodalmat azokhoz, akik nem érik be azzal, hogy helyben elolvassák. Ez a központi könyvtár ellátná a BOTE Közp. Könyvtárának és az OOKDK-nak a funkcióját és egyben tehermentesitené a Főv. Tanács intézményeit is, mert jelentős mértékben kielégitené a fővárosi orvosok igényeit általában. /Természetesen - országos központ lévén — az OOKDK jelenlegi működését meghaladó országos tevékenységet is fejtene ki./

Ez természetesen távlati lehetőség.

Jelenleg, a folyóirat választék centralizált növelése szükséges továbbra is. Ennek egyik eszköze — mint eddig is — a további koordinálás, a többszörösen előfizetett folyóiratok egy részének lemondása és helyettük új folyóiratok előfizetése. Tekintettel kell azonban lenni továbbra is az olvasók igényeire, a koordinálást irányvonalként kell alkalmazni, helytelen volna olyan folyóiratról lemondani, amire nagy az igény, amit sokan használnak csak azért, hogy a választékot növeljük esetleg olyan folyóirattal, amire kevesebb az igény.

Mivel a folyóiratok drágulása az utóbbi időben eléggé jelentős, kétséges, hogy koordinálással lehetséges-e a választék növelése. Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy a koordinálással felszabaditott összeg nagy részét a drágulás fedezésére kell forditani.

Ezért feltétlenül szükség van a devizakeret emelésére ahhoz, hogy a választék tekintetében elmaradott helyzetünkből kiemelkedjünk. A folyóirat választéknak néhány száz féleséggel való növeléséhez mintegy 500 000 Ft-ra volna szükség, hiszen éppen a drágább folyóiratok beszerzése volna szükséges nagyobb választékban. A választék növelésére szolgáló deviza pót-keretet valóban centralizáltan kell felhasználni, túlnyomó nagy részét a négy egyetem, elsősorban a BOTE Központi Könyvtára állományának bővitésére.

x x x

A fenti feldolgozást az Országos Orvostudományi Könyvtári Tanács 1966. decemberében tartott ülésén megvitatta. A Tanács megállapitotta, hogy — az 1967-re szóló megrendelésekből megállapithatóan — csökkent a folyóiratok többszörös előfizetése Budapesten. Az együttmüködés fejlesztésére az OOKT kivánatosnak tartja egy könyvtárközi koordináló bizottság szervezését a budapesti egészségügyi intézmények könyvtárainak vezetőiből. A Tanács hangsúlyozta, hogy a folyóiratok további centralizálásának előfeltétele a hatékony reprográfiai szolgálat. A reprográfiai szolgálaton kivül a Tanács — elsősorban a gyakorló orvosok szakirodalmi tájékoztatása céljából — szükségesnek tartja egy nyomtatásban megjelenő informativ folyóirat kiadását is.

Hampó Jenőné:

DEVIZÁS FOLYÓIRATOK KÖLCSÖNZÉSE A BORSODI ALKÖZPONTBAN

A borsodi alközpont könyvtárához 14 tagkönyvtár tartozik. A tagkönyvtárak Miskolc város és a megye területén lévő számottevő egészségügyi intézmények könyvtárai. Ezt a 14 tagkönyvtárat az OOKDK beindulásakor szervezték meg. Az alközponti könyvtár legfontosabb feladata a megyében dolgozó orvosok ellátása szakirodalommal, közötte devizás szakirodalommal is. Vagy talán éppen elsősorban ezzel, hiszen ez iránt nyilvánul meg a legnagyobb érdeklődés. Ezért a központi könyvtárnak úgy kell a devizán vásárolt folyóiratokkal bánni, hogy az minden olvasni vágyó orvosnak rendszeresen rendelkezésére álljon — lakjon bár az illető Ricsén, vagy Miskolcon. A könyvtárnak amellett, hogy hivatását megfelelően gyakorolja, úgy kell a folyóiratokkal foglalkoznia, hogy azok a főorvosok szük körén túl, eljussanak az alorvosok széles rétegeihez, sőt a körzeti orvosokhoz is. A központi könyvtár reprezentativ folyóirat állományát viszont a tudományos munkára nevelés hatékony eszközévé kell emelni.

A borsodi alközpont könyvtára ezért a devizás folyóiratok kölcsönzésének megindításakor kettős feladatot tüzött ki maga elé és oldott meg. Először és alapvetően az eszmei cél volt a lényeges: megvalósitani minél több orvos részére a szakmai továbbképzés lehetőségét a rendszeres folyóirat olvasás útján. Másodszor, a gyakorlati rész sikeres kivitelezése érdekében olyan kölcsönzési rendszert kellett kidolgozni, amely egyszerü, pontos és rugalmas.

A "folyamatos" kölcsönzés[x]

A könyvtár a kijelölt feladatot a folyamatos kölcsönzés bevezetésével oldotta meg.

A munka előfeltétele volt, egyrészt megtörni a közönyt, amellyel az orvosok a könyvtárak iránt viseltetnek, másrészt tudatositani velük a központi könyvtár nemes célkitüzéseit. Ezt a programot a könyvtár úgy oldotta meg, hogy minden munkaterületen a lehető legprecizebben dolgozott, és minden olvasóval a lehető legudvariasabban foglalkozott.

A tagkönyvtárak továbbra is megkapták azokat a nagyon keresett folyóiratokat, amelyek — az un. általános orvosi folyóiratok — a könyvtár és az orvosok munkájához feltétlenül szükségesek.

A központi könyvtár pedig teljes folyóiratállományát folyamatos kölcsönzéssel a tagkönyvtáraknak rendelkezésére bocsátotta.

A gyakorlati kivitelezésnél figyelembe kellett venni, hogy a megye nemcsak azzal a 14 egészségügyi intézménnyel rendelkezik, amely tagkönyvtára az alközpontnak, hanem számos új szakrendelő, kis szülőotthon és gondozó is létezik, amelyek még számottevő könyvállománnyal, felszerelt könyvtárral nem rendelkeznek, de a folyóiratok olvasására az orvosok körében az igény fennáll. A rendszert tehát olyan rugalmasan kellett megtervezni, hogy a növekvő igényeket is folyamatosan kielégithesse.

Az első próbálkozás 1963 májusában történt. A szervezés eszköze egy levél volt, melyet gépelt formában, a tagkönyvtárat fenntartó egészségügyi intézmény igazgatójához juttattunk el. A folyóirat kiválasztása a levélhez mellékelt listáról történt. A kölcsönzés két hétre szólt.

Még ugyanabban az évben, 1963-ban, ősszel, a könyvtár a nagyobb rendelőintézeteket is bekapcsolta a központi kölcsönzési rendszerébe. A fejlődést tükrözi az a tény, hogy a folyamatos kölcsönzést ez a második levél, már a hálózatba tartozó orvosok folyóirattal való ellátása egyik kedvelt formájának nevezhette. A második levél

---

[x] Folyamatos kölcsönzés a kölcsönzésnek az a módja, amellyel a könyvtáros egyszeri kérésre egész éven keresztül küldi a kivánt folyóiratot.

mellé stencillel sokszorositott folyóiratlistát csatolt a könyvtár. A levél formája azért maradt egyelőre még gépelt, mert bebizonyitott dolog, hogy a stenciles levelek iránt sokkal kevesebb az érdeklődés, mint a géppel irott iránt. A könyvtár müködésének kezdeti szakaszában nem bocsáthatott ki olyan szervező levelet, amely olvasatlanul a szemétkosárban köt ki.

A folyóiratlista két példányos volt. Az egyiken alá kellett húzni az igényelt folyóiratok cimét, aláirni, lepecsételni és visszaküldeni a központi könyvtárba. Ezzel jóformán minden adminisztratív nehézség nélkül kapcsolódhatott be egy-egy intézmény a rendszerbe.

Az első szakasz gyakorlati lebonyolitása az országban alkalmazott könyvtárközi kölcsönző lapok segitségével történt. A központi könyvtár minden folyóiratnak felfektetett egy hat példányos könyvtárközi kölcsönző lapot. A hat példányból egy a kérő könyvtár birtokába került, egy a küldött folyóiratokkal ment, mint kisérő levél, a többi pedig a könyvtárban maradt. Az itthon maradt lapokat minden intézmény számára külön boritékban tároltuk. Ez a módszer elég sok munkát adott a könyvtár dolgozóinak.

1. Két helyre kellett beirni minden egyes elküldött folyóiratszám adatait: a kisérő levélként használt lapra és az otthon maradottra.

2. A puha kölcsönző lapokat nehéz volt kezelni.

3. Mivel a lapok egy teljes évre szóltak, hamar be is teltek és a zsúfoltság már megnehezitette az áttekintést.

Szervezés az új rendszerhez

1. A folyóiratok központi megrendelése.
Tekintettel arra, hogy a devizás folyóiratok megrendelése eléggé bonyolult adminisztratív feladat, a központi könyvtár maga végezte el a tagkönyvtárak helyett is a következő évi rendelő lapok megirását, s csak az összesitő lapot iratta és pecsételtette le az érdekelt intézménnyel. Most már egyetlen átfedés sem akadt a megyébe járó folyóiratok között és egyetlen lap sem sikkadt el a központi könyvtár szeme elől.

2. Központi folyóirat katalógus szerkesztése.
Miután igy teljes lett a megyébe járó folyóiratok listája, erre a biztos alapra, támaszkodva, a könyvtár elkészitette folyóiratkatalógusát.
A következő körlevél kibocsátásakor tehát már a megyébe járó összes orvosi folyóirat szerepelhetett a mellékelt listákon.

3. A tagkönyvtári könyvtárosok továbbképzése.
A tagkönyvtári könyvtárosok képzése 3-4 napos tapasztalatcsere formájában történt. /Tekintettel arra, hogy a könyvtárosok nagy része nem hivatásszerüen folytatta könyvtárosi teendőit, nem lehetett más módját találni a szakmai továbbképzésnek./
A legalapvetőbb szakmai ismeretek mellett meg kellett őket tanitani az új folyamatos kölcsönzési rendszer gyakorlati lebonyolitására is, hogy a majd hozzájuk befutó igényeket könnyedén ki tudják elégiteni.

4. A folyóiratok feldolgozása.
Az előző év tapasztalatai azt mutatták, hogy egy-egy folyóirat átlagosan 12 egyén illetve intézmény kezén fut keresztül. Egyetlen folyóirat sem volt azonban, amelyen ötnél kevesebb olvasó neve szerepelt volna. Amennyiben a jövőben a folyamatos kölcsönzési rendszer még szélesebb olvasói tábort vonz, a munkamenet megkönnyitése érdekében a folyóiratokat ugyanolyan rendszeresen kell cédulázni, mint a könyveket. 1964. I. 1-től a központi könyvtárban minden egyes folyóirat tasakot és könyvkártyát kap. Ez a munka naponta 1-1 1/2 órai konkrét elfoglaltságot ad egy embernek, viszont felbecsülhetetlen módon megkönnyiti a kölcsönzés munkáját.

A könyvtár kezdettől fogva minden kikölcsönzött könyvről vagy folyóiratról készitett cédulát, de csak alkalmi jelleggel. Ezeket betürendben tárolta. Ez a rendszer bevált, átszervezést nem igényelt. Csupán a folyóiratok esetében használt esetlegesség szünt meg, mivel most már ezek is teljesen felszerelve kerülnek kölcsönzésre.

1964-ben az olvasók konkrét kérésére, a központi könyvtár az előző évnél sokkal szélesebb körben inditotta el a folyamatos

kölcsönzés megszervezését. Most már stenciles levelet lehetett kibocsátani, mivel a könyvtári kiadványok iránt megindult az érdeklődés.

Az országos cimtárban foglalt adatok alapján, minden megyei egészségügyi intézménynek küldtünk levelet, tehát kórházaknak, rendelő intézetęknek, szülőotthonoknak, mentőállomásoknak és gyógyszertáraknak is.

A levél mellett, szintén stencillel sokszorositva megkapta minden intézmény a megyei folyóiratok szakkatalógusát. Most már nemcsak a központi könyvtár folyóirataihoz juthatott hozzá az érdeklődő olvasó, hanem bármelyik laphoz, amely a megye területén található. Hogy ez mennyire lényeges, szeretném egy pár példával bebizonyitani.

A központi könyvtár mellett Miskolcon működik egy nagy kórházi könyvtár is, a Semmelweis Kórház könyvtára. Ez a könyvtár évtizedek óta gyüjti anyagát, folyóiratállománya jelentős. A központi könyvtár mellett, ma is ide jár a legtöbb folyóirat. Mindeddig az állománya még a kórházi orvosok előtt sem volt feltárva, a városi és a megyei orvosok pedig tudomást sem szereztek róla. Folyóiratai között akad olyan is, amely az országban kivüle más könyvtárba nem is jár.

Ugyancsak hasonló jelentős állománnyal rendelkezik a diósgyőri Városi Kórház, azzal a különbséggel, hogy itt a folyóiratok tárolása nem központi helyen történik, hanem az osztályokon.

Amikor a folyóiratlista nyilvánvalóvá tette, hogy a megyébe egy aneszteziológiai folyóirat is jár /Ózdra/, azóta nem marad ki egyetlen sebészeti osztállyal rendelkező kórház sem, amely ne igényelné ezt folyamatos kölcsönzésre.

A siker szinte meglepő volt. Szülőotthonok és mentőállomások kivételével szinte minden intézmény jelentkezett folyóirat kölcsönzési igénnyel. Az előző év 19 kölcsönző intézményével szemben, 1964-ben 41 intézmény vette fel a kapcsolatot az alközponti könyvtárral.

A folyamatos kölcsönzés során kiépült jó viszony föllenditette a könyvtár könyvforgalmát is, meginditotta a bibliográfiai tevékenységet, s megszaporitotta a helyben olvasók számát. Az alig két

éves uj könyvtár forgalmi adata igy lett 1964-ben 67 000 könyvtári egység.

Az uj kölcsönzési rendszer kialakitása

Elsősorban figyelembe kell venni, hogy amig a kölcsönző intézmények száma "csak" 41, addig egy-egy intézmény 30-40 féle folyóiratot is igényel.

A könyvtár ennek megfelelően uj formát dolgozott ki a kölcsönzés lebonyolitásához, ami kitünően bevált.

1. Az intézmények kérőleveleit dossziéban összegyüjti. A beérkezés sorrendjében megszámozza.

2. Egy füzetben összeirja /a dossziéban összegyüjtött levelek számai alapján/ a folyamatos kölcsönzésbe bekapcsolódott intézmények névsorát, pontos cimét, könyvtárosának, vagy a könyvtári munkával megbizott munkatársának és az igazgatónak a nevét.

3. Minden intézménynek felfektet egy szabvány személyi lapot, melyre rávezeti azon folyóiratok cimét, melyet az intézmény folyamatos kölcsönzésre megkért. Külön megjelöli, ha tagkönyvtári folyóirat is szerepel a listán, egyrészt, hogy év végén a folyóiratok olvasottságáról megyei vonatkozásban is képet alkothasson, másrészt, hogy reklamálások esetében azonnal tudjon tájékozódni. A személyi lapokat dobozban betürendbe rakja.

4. Minden egyes igényelt folyóiratról külön kártyát készit. Erre a célra könyvkártyát használ. A lap sima felületére beirja a folyóirat cimét, jobb felső sarkába az igénylő intézmény röviditett nevét. A lapokat elhelyezi a személyi lap összehajtott tasakjában.

5. Kölcsönzés esetén a könyvkártya vonalazott soraiba beirja az elküldött folyóirat adatait; visszaküldéskor pedig kihuzza azt. Pl:

Saujhely

Klinische Monätsblätter für Augenheilkunde

1965. 119: 2,3
" 4,5

A személyi lap "kölcsönzés lejár" rovatába beirja a visszaküldés dátumát és az elküldött lapok számát. Pl.: V.1/16

6. Az összeállitott folyóiratcsomag elküldése kisérőlevéllel történik. Mivel a központi könyvtárnak a kórházzal közös segédhivatala van, házon belül is körültekintéssel kell eljárnia, mert a nehéz folyóirat csomagokat nem szivesen postázzák, s igy megtörténhet, hogy pár napig itt is elfekszik a szállitmány. A kisérő levél tehát másolatokkal készül, hogy a visszakapott példányról a könyvtár megállapithassa, elküldték-e a csomagokat.

A segédhivatallal pontosan rávezetteti az elküldés dátumát.

A sok kisérőlevél irását stenciles formában oldotta meg a könyvtár. Ez egy ürlap jellegü séma, melybe csak az elküldött folyóiratok száma és a visszaküldés napja kerül be kézirással. A kisérőlevél sémája a következő:

Tárgy: folyamatos kölcsönzés

1030-. . . . /1964. Ü.i.: . . . . . .

Melléklet: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Csatoltan küldünk . . . . . db. folyóiratot.

A visszaküldés napja: . . . . . .

A továbbiakban is szivesen állunk rendelkezésükre.

M i s k o l c, 1964. . . . . .

. . . . . .
könyvtáros

Ez a kölcsönzési rendszer általában jónak bizonyult.
Ezt bizonyitja, hogy:

1. Egyetlen folyóirat sem veszett el.

2. Soha nem fordult elő, hogy a kölcsönző könyvtárnak sürgetést kellett volna irni, mert mindössze 3-4 napos volt a folyóiratok visszaküldésének maximális késése.

3. Bár nagyon megemelte a könyvtár forgalmát, a kölcsönzés egyszerü lebonyolitása nem okozott elviselhetetlen munkatöbbletet. /A könyvtári munkát akkor egy főhivatású könyvtáros és egy 4 órás kisegitő végezte.

4. Az intézményekkel felvett rendszeres kapcsolat a körzeti orvosok érdeklődését is felkeltette, egyes személyek is jelentkeztek igényeikkel.

A rendszer hibái

1. Egy-egy intézmény nagyon sok folyóiratot igényelt, s igy egyik osztály kötve volt a másik osztály olvasási tempójához, s az orvosi könyvtáros ügyintézéséhez.

2. A nagy csomagok postázása egyaránt fáraszto könyvtárosoknak és segédhivataloknak.

3. Bebizonyosodott, hogy csak az a könyvtár tudja ellátni a folyamatos kölcsönzés munkáját, ahol a könyvtáros hozzáértéssel és segitőkészséggel foglalkozik a müvelettel.

Azok a folyóiratok, amelyek gyenge könyvtárossal rendelkező kórházba jártak, csak nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem jutottak el az igénylő olvasókhoz.

A könyvtár az 1965 évi szervezést az eredmények és hibák felmérésével kezdte el.

Mint jól bevált rendszert, megtartotta a kölcsönzés gyakorlati lebonyolitásának formáit.

Mivel a kölcsönzés maga már kinőtt az intézmények közötti kapcsolat kereteiből, kiterjesztette azt külön osztályokra és egyénekre is. Megszerezte a megye összes orvosának névsorát /a nyugdijasokét is/ és minden orvosnak küldött szervező levelet. Két év alatt már kialakult a különböző kórházi osztályok névsora és most már nem igazgatóságokkal, hanem közvetlenül osztályokkal vehette fel a kapcsolatot. Az új szervezés legjellegzetesebb pozitivumai:

1. Közvetlen kapcsolat létesül a könyvtár és az olvasók között. Igazán eredményes munkát csak akkor végez a könyvtár, ha minden olvasóját ismeri.

2. Megszünt a súlyos csomagok problémája.

3. Minden egyén, vagy osztály akkor cseréli ki a folyóiratait, amikor elolvasta. Nincs kötve a tagkönyvtári könyvtároshoz a visszaküldésnél.

4. Miután a könyvtár müködéséről és egyáltalán megalakulásáról nemcsak prospektusok utján tájékoztatta az érdekelt szakembereket, hanem bemutatkozó tevékenysége a szakkönyvtárakat érintő legsúlyosabb probléma sikeres megoldása volt, bebizonyitotta, hogy méltó az olvasó bizalmára.

Dr. Jantsits Gabriella

EGYÉB DOKUMENTUMOK KEZELÉSE ÉS FELDOLGOZÁSA AZ ORVOSI KÖNYVTÁRAKBAN

I.

Amint más könyvtárakban, úgy az orvosi hálózat könyvtáraiban is egyre nagyobb szerepet kap a nem könyv- és folyóiratjellegü állomány vagyis az egyéb dokumentum. Erről a könyvtárak évi statisztikai adatszolgáltatása is tanuskodik. E dokumentumoknak nemcsak mennyisége, de félesége is évről évre növekszik. Elmondhatjuk, hogy alig akad könyvtárunk, ahol valamilyen tipusú egyéb dokumentum ne lenne. Könyvtáraink egyre inkább látják jelentőségüket és szükségességüket, ezért a lehetőséghez képest be is szerzik. Tapasztalataink szerint több könyvtárban csak gyüjtésükkel foglalkoznak, de feldolgozásukra még nem került sor. Ehhez szeretnénk tájékoztatást adni, hogy e dokumentumok feldolgozása is lehetőleg olyan egyöntetü módon történjék, mint a könyv- és folyóirat állományé.

Utmutatónkban a sokféle dokumentumfajta közül csak azokkal foglalkozunk, amelyeknek gyüjtéséről hálózatunk bejelentései alapján tudomást szereztünk.

A nem könyv- és folyóirat jellegü dokumentumokat a könyvtárak különgyüjteményekben rendezik. Anyaga sokféle dokumentumból tevődik össze. Elnevezésük is igen változatos. Nem könnyü e dokumentum fajtákat egységesen megnevezni. Többféle álláspont van ezen a téren. Egyik forrás "nem könyvjellegü" anyagnak nevezi, mások "nem hagyományos dokumentumnak", ismét mások "egyéb dokumentumnak".

Ugyancsak nehéz ezeknek egységes szempont szerinti osztályozása is. Mert e dokumentumok egy része nyomtatott, tehát előállitása hagyományos úton történik, de formája nem hagyományos, azaz

se nem könyv, se nem folyóirat. Másik részének formája ugyan könyvszerü, de nem hagyományos előállitású, vagyis nem nyomtatott, hanem kéziratos. Utolsó csoportjának formája sem hagyományos és előállitása sem történik hagyományos módon /pl. kép, film/. Abban mindegyik féleség megegyezik, hogy a hagyományostól eltér. Ezért kezelésük és feldolgozásuk sem történhet hagyományos módon. Ez indokolja, hogy e dokumentumféléket összességükben különgyüjteménynek nevezzük és úgy is kezeljük.

II.

Dokumentumfajták

Mindenek előtt ismerkedjünk meg a különböző dokumentumfajtákkal, jellegzetességeikkel, azokkal a tulajdonságaikkal, amelyek miatt különleges elbánásban részesülnek.

NYOMTATVÁNYOK

Ebbe a kategóriába a különböző sokszorositó technikákkal előállitott /offset, rotaprint, stencil/ nagyobb példányszámu kiadványok tartoznak.

Különlenyomat. Kisterjedelmü nyomtatvány, valamely nagyobb mü részlete, a meglévő szedés felhasználásával. Hálózatunkban leginkább a folyóiratcikkek különlenyomata ismert. Bekérésükkel értékes magyar és külföldi folyóiratanyaghoz juthatunk. Helyes, ha a könyvtár a saját intézmény munkatársainak közleményeiről különlenyomatot kér és azt megőrzi. Ez elsősorban egyetemi könyvtárak, tudományos intézetek számára fontos, de érdekes kórháztörténeti gyüjteményt is kialakithatnak a megyei, városi orvosi könyvtárak. A különlenyomatról részletes cimleirást készitünk, feltüntetjük a mü szerzőjét, a mü cimét és azt a folyóiratot — évszámmal, kötetszámmal és lapszámmal együtt —, amelyben a cikk megjelent. A cédulán jelezzük, hogy különlenyomat! Ha egy kartont a könyvgyüjtemény szakkatalógusában is elhelyezünk, jobban biztositjuk feltárását. A szerzőről és a tárgyszóról is készitünk katalóguscédulát. — A különlenyomatok raktározása sorszám szerint törté-

nik. A függőleges elhelyezés a legcélszerűbb. E célra igen alkalmas a nagyobb papirüzletekben kapható un. iratrendező, melyben több különlenyomat is elfér és külső tokján fel lehet tüntetni a sorszámokat.

Amennyiben részletes feldolgozásra bármi ok miatt nem kerülhet sor, raktározhatjuk a különlenyomatokat szakok szerint, ezen belül időrendben, vagyis a legfrissebb kerüljön legfelülre. Ez a raktározási mód azonban igen megnehezíti a visszakeresést.

Katalógus, prospektus

A katalógus már megjelent vagy előkészületben lévő kiadványokról vagy gyártmányokról ad tájékoztatót országonként vagy cégek szerint. A prospektus pedig egy irodalmi vagy müszaki szakterületről, vagy egy-egy kiadványról, gyártmányról ad tájékoztatást pár oldalas nyomtatványon. Amint már emlitettük előbb, leltározásuk nem szükséges. Tárolásuk könyvdobozban, tékában vagy un. papucsban /1,2,3. ábra/[x] történik. Raktározásuk legcélszerübb országonként, ezen belül pedig cégek szerint. Ezek közlik a gyártmányok és kiadványok árát is, éppen ezért — mint a közölt gyártmányok és kiadványok is — hamar elavulnak. Tanácsos mégis megőrizni, mert igen hasznos lehet régi könyvek és folyóiratok árának megállapitásánál. /Pl. ÁKV könyvtájékoztató, Kultura folyóiratkatalógus./

Szabvány. Egyes gyártási eljárások, termékek és munkafolyamatok egységesitését és ennek kötelező alkalmazását szabályozza. A szabványokat minden országban egy kiadó — nálunk a Magyar Szabványügyi Hivatal — azonossági számmal látja el. Ez a számozás mechanikus, időrendben történik, tartalmi megkülönböztetés nélkül. Leghelyesebb e szerint a szám szerint raktározni. A szabványokról katalógus cédulát készíteni nem kell, mert a szabványügyi hivatalok évente kiadják a megjelent szabadalmak jegyzékét az ISO /Nemzetközi Szabványügyi Szervezet/ egységesitésében. A jegyzék tartalmaz szakrendi részt, betürendes tárgymutatót és számszerinti mutatót is. — Amennyiben a könyvtár szabványokat csak válogatva szerez be, ajánlatos jegyzéket készíteni róluk sorszámok sze-

[x] Ábrák a cikk végén.

rint, mert igy rögtön meg lehet állapitani, hogy a keresett szabvány megvan-e a könyvtárnak. Még egyszerübb megoldás e célra, ha a Szabványügyi Hivatal által kiadott jegyzéken jelöljük meg a meglévő szabványokat.

Kivágat. A könyvtárat érdeklő vagy a rá vonatkozó közlemények gyüjteménye. Nem szükséges a könyvtárnak mindent, a gyüjtőkörébe nem tartozó vagy határterületi folyóiratot, hirlapot megrendelnie, mert az ezekben megjelenő és érdeklődésre számot tartó cikket megszerezheti kivágat formájában is. Kivágatot meg lehet rendelni előfizetés utján bármilyen témára vonatkozóan a Sajtófigyelő Szolgálatnál /Bp, V. Petőfi Sándor-u. 17./ Hálózatunkban eddig egyes könyvtárra vonatkozó kivágatok gyüjtéséről van tudomásunk. Amint emlitettük, leltározásuk nem szükséges. Beérkezésük sorrendjében témánként rendezzük őket. Eltérő nagyságuk miatt célszerü a kivágatokat A/4 nagyságú ivekre ragasztani. A kisebbekből többet is ragaszthatunk egy lapra, igy nem kallódnak el, — a nagyobbakat, pedig összehajthatjuk. Tékában vagy iratrendezőben helyezzük el.

Sokszorositott kiadványok. Stencillel, xeroxszal, stb. sokszorositott, nagyobb példányszámu kiadványok. Ezek közé tartoznak az OOK által a hálózat részére — "házi használatra" — kiadott tájékoztatók pl. Ajánló jegyzék népi demokratikus folyóiratokról, Külföldi könyvtájékoztató , "Novitates" kurrens külföldi cikkkatalógus. Ezek leltározást és katalógizálást nem igényelnek. Féléségek és évek, füzetszámok szerint kell őket rendezni és megőrizni. Az állománygyarapitásnál és tájékoztatásnál fontos segitséget jelentenek. /Megjegyezzük, hogy az OOK kiadványai közül a Magyar Orvosi Bibliográfiát folyóiratként, a retrospektiv bibliográfiákat könyvként kezeljük: leltározzuk és feldolgozzuk./

KÉZIRATOK

A könyvtárak nyomtatott anyagon kivül kéziratokat is gyüjtenek. Ezek nyomtatásban nem jelennek meg, mert általában nincs szükség nagy példányszámra és a kis példányszám miatt kiadásuk nem lenne kifizetődő. Ilyen dokumentumok a kandidátusi disszertációk, pályamunkák, kutatási jelentések. Minden darabról részletes cimleirást készitünk és beosztjuk katalógusunkba. Raktározásuk sorszám sze-

rint történik. Amennyiben katalógus készitésére egyelőre nincs lehetőség, a müveket átmenetileg szerzők szerinti betürendben is raktározhatjuk, mert a szerzők neve szerint keresik leggyakrabbar és igy könnyen megtalálható.

Forditás, referátum

Könyvtárainkban egyre inkább növekszik a száma és jelentősége a kéziratos forditásoknak. A könyvtár állományába kerülhet az OFI által készitett vagy az OOK-tól vásárolt forditás. Ezenkivül az intézmény orvosai vagy az intézmény által fizetett forditók, sőt a könyvtáros is készithet forditásokat vagy kivonatos forditást, referátumot. Mindegyik kezelése egyformán történik. Leltározásnál a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni az oldalszámot is, mert erről az évi statisztikában jelentést kell adni.

A forditások elkészitését szabvány határozza meg. A folyóiratcikk forditások külsőségeit — formáját, alakját, fejlapot stb. — a MSZ 3405 szabvány részletesen szabályozza. Amennyiben a könyvtáros maga készíti a forditást vagy referátumot — vagy neki kell legépelnie — ügyeljen a szabvány előirásaira, mert igy tudja kialakitani forditások gyüjteményének egyöntetüségét.

A legfontosabb tudnivalók

"kisszabvány" oldal	25 sor	50 leütés	A/4 méret
"nagyszabvány" "	32 sor	62 leütés	A/4 méret.

A forditás szélén 25 mm-es margót kell hagyni, mindkét oldalra lehet gépelni, de úgy, hogy összefüzhető legyen. Ha a forditásnak nincs boritója, kartonfedélbe kell helyezni és rá kell irni a szerző nevét, a cimet, a folyóirat évét, kötetszámát, lapszámát, ahol a cikk megjelent. Ezekkel az adatokkal részletes cimleirást is készitünk minden darabról. A forditásokat iratrendezőben tároljuk, melyre kivül a sorszámokat fel tudjuk irni. /Nem ajánlatos a téka, mert kötözgetni kell./ Raktározásuk sorszám szerint történik. Itt emlitjük meg, hogy ha a könyvtár kéziratos anyaga kevés, akkor e dokumentumok - disszertáció, pályamunka, kutatási jelentés, forditás, referátum - együtt is raktározhatók, nem külön sorszámok szerint.

K É P E K

Olyan dokumentumok, melyeknél az ábrázolás az elsőrendü szempont, a szövegnek legfeljebb kiegészitő szerepe van.

Képgyüjtemény csak kevés orvosi könyvtárban található. Orvosok, kutatók arcképeit, vagy a kórház, intézmény történetét megörökitő képeket foglalja magába. A képek lehetnek eredeti festmények, metszetek vagy fényképek. A leltári számot, a festő, grafikus nevét, a kép cimét a hátlapjára irjuk. A képeket féleségek szerint válogatjuk és nagyság szerint raktározzuk: az arcképeket az ábrázolt személyek betürendjében, a többit, az ábrázolás tárgya szerint. A nagyobb méretü képeket függőlegesen tároljuk, a kisebbeket egymásra fektetve dobozban vagy albumban, hogy az ujabb képek mindig közéjük oszthatók legyenek. Lehetőleg készitsünk a képekről katalógust, mert abban könnyebb a keresés, mint az esetleg nagyméretü, nehezebben mozditható képek között..A katalóguscédulán szerepeljen az ábrázolt személy vagy tárgy neve, a kép fajtája, nagysága és dátuma, pl.

Zsámboki János /1531-1584/
Orvos-történetiró
fametszet, 1564. 9 x 12 cm

Soproni Városi Patika
1870-ben
fénykép, 18 x 24 cm.

Plakát. Képes vagy szöveges egylapos nyomtatvány, melyet hálózatunkban egészségügyi felvilágositásra, vagy oktatáshoz használnak. Leltárbavételük csoportosan történik. Egyedi leltározásuk és katalógizálásuk nem szükséges, erre még nagyobb gyüjteményekben is ritkán kerülhet sor. Tárolásuk háromféle módja: függesztve, fektetve vagy göngyölve. A nagyobb méretü kartonlapra ragasztott plakátokat függesztve raktározzuk. A nagy méretü de nem kasirozott plakátokat legcélszerübb fából vagy fémből készült un. térképtartó szekrényben elhelyezni. A szekrény mérete 100 x 120 x 16 cm, ezen belül egy-egy fiók 2 cm. magas. Ebben egymásra helyezve összehajtogatás nélkül sok plakát fér el. A kisebb méretü plakátokat fektetve fedeles dobozban, nagyobb tékában vagy un. térképboritékokban tároljuk. Ez utóbbiban kb. 15-25 plakát helyezhető el. A göngyölt tároláshoz e célra készitett különleges tok szükséges. Raktározás a könyvtár szakrendje szerint történik, ami pótolja a szakkatalógust.

M I K R O F I L M

Egy-egy dokumentumfajta fényképezés utján előállott kicsinyitett másolata. Megjelenési formája lehet 1. mikrofilmtekercs, 2. mikrofilmcsik, 3. mikrokártya. /Ez utóbbiról részletesebben nem szólunk, mert hálózatunkban még egyáltalán nem használatos./

Mikrofilm egyre inkább tért hódit. A tudományos kutatást megkönnyiti, mert vele pótolhatók az elveszett vagy kifogyott müvek. Helyettesiti az egypéldányos, vagy nehezen beszerezhető, vagy egyszerre több helyen szükséges könyveket és folyóiratokat. Több különféle film van forgalomban: hosszuságuk, szélességük különböző. Itt csak a legelterjedtebb formát, a 24 x 36 cm-t emlitjük. A film lehet perforált vagy perforálatlan, a perforált az általánosan használatos.

Mikrofilmtekercs. Hosszabb müvek fotózására használják, amikor 100 kockán felüli felvétel szükséges. A tekercs tárolása a szabvány szerinti 90-93 mm átmérőjü mikrofilmtároló orsón történik /4. ábra/.[x] Erre kb. 30 m film fér el, tehát 24 x 36 mm nagyságuból 750 kocka. Egy tekercsen tehát több mü is elfér. A tekercset 10 x 10 x 4 cm kartondobozban helyezzük el /5. ábra/.[x] A dobozoka sorszámozzuk: ez a raktári számuk. A dobozra kivül felirjuk, hogy a tekercsen milyen mü vagy müvek találhatók. A dobozolt filmtekercset legjobb direkt e célra készült tüzbiztos fémszekrényben tartani.

Mikrofilmcsik. Kisebb közlemények /folyóiratcikkek/ felvételére használható. A filmcsik nagyságát szabvány állapitja meg /MSZ 3498 T.62.VI/. A filmcsik hossza 23 cm, 6 db 24 x 36 cm-es filmkockát tartalmaz. A csikot tasakban helyezzük el. A tasak mérete 23,5 x 5,5 cm. Celofánból, müanyagból vagy átlátszó zsirpapirból készült filmtartókat tartalmaz, megrendelhető, néha az OFOTÉRT-nél is kapható. Ha a cikk több csikból áll, mindegyik ugyanabba a tasakba, de külön filmtartóba kerül, jó ilyenkor a csikokat megszámozni. A tasakokat katalógus fiókokban tároljuk, sorszám szerint. A fiók mérete 26 cm széles, 7 cm magas, mélysége tetszés szerinti /6. ábra/.[x] A tasakokat egymás mögött helyezzük el mint a katalóguscédulákat. A tasak szélére fel kell irni a sorszámot,

---

[x] [x] Ábra a cikk végén.

ugyancsak a filmre is. Másik tárolási mód a filmcsiktároló könyvben való elhelyezés /7. ábra/.[x] A pikkelyszerü, hajtogatással készült könyvlap oldalán a celofánba csomagolt filmcsikokat helyezzük el egymás fölé csusztatva, ugy, hogy felső szélükből 4-5 mm kilátszik. Csipesszel könnyen kiemelhetők. A filmek sorszám szerint vannak elhelyezve. A könyvlap másik oldalán ugyanilyen sorszámmal a film tartalomjegyzéke található. Igy a film könnyen azonositható. A mikrofilmtekercs és filmcsik cimenként leltározandó. A leltárkönyvben fel kell tüntetni a filmkockák számát is, mert a statisztikai adatszolgáltatásnál erről is jelentést kell adni. Cimleirást készitünk minden mikrofilmről. Ez megkönnyithető, ha az első kockára fényképeztetjük a cimlapot. Teljes folyóiratkötet, vagy könyv esetén azonos a cimleirás az eredeti müével. Folyóiratcikknél fel kell tüntetni a szerző nevén és a cikk cimén kivül a folyóirat,évszámát, kötetszámát és a tól-ig lapszámot, ahol a cikk megjelent. A cédulán meg kell jegyezni, hogy mikrofilm. Amennyiben ritkaértékü, vagy csak egy példányban meglévő, nem kölcsönözhető müről készitettünk mikrofilmet, ennek cimleirását egy példányban a könyvkatalógusban is helyezzük el!

Diapozitiv. Vetitésre készitett pozitiv film vagy fényképlemez, amely előadáshoz, oktatáshoz használható. Szokásos mérete 24 x 36 mm. Leltári számát irjuk rá a filmre vagy diakeretre. Keretezni lehet a készen kapható fém vagy müanyagkerettel, de két üveglap közé foglalva, keretezőszalaggal is rögzithető. Tárolásra legalkalmasabb az OFOTÉRT-nál kapható müanyag doboz, amelyben 25 db helyezhető el. Raktározása sorszám szerint történjék. A katalóguscédulán tüntessük fel, hogy a dia honnan származik és mit ábrázol, mert különben nem azonositható.

III.

A dokumentumfajták feldolgozása és kölcsönzése

Az egyes dokumentumoknál kitértünk már arra, hogy milyen különleges feldolgozást igényelnek. Most általános áttekintést adunk az egyéb dokumentumok feldolgozásáról, a vele kapcsolatos könyvtári teendőkről.

Az állományba vétel leltározással történik. A különgyüjtemény minden darabja leltározandó, kivéve a prospektusokat és kivágatokat. Minden darabra tulajdonbélyegző kerül, ezenkivül a leltározottakra a leltári számot is rá kell vezetni. A leltározás e célra rendszeresitett külön leltárkönyvbe való bevezetéssel történik. A leltárkönyve vonatkozóan a következő elvet tartjuk szem előtt: ha egyféle dokumentumfajtából jelenleg nincs vagy belátható időn belül nem is lesz annyi a könyvtárban, hogy azok önálló gyüjteményt képezhetnek, akkor valamennyi dokumentumféleség számára egyetlen leltárkönyvet használjunk. Ennélfogva ha valamely dokumentumféleségből jelentős mennyiség található a könyvtárban, s azok elhatárolt gyüjteményt alkotnak, akkor külön leltárkönyv használandó. A leltározáshoz legcélszerübb a szabvány leltárkönyv használata.

A dokumentumféleségek katalóguscéduláit külön katalógusba lehet beosztani. Ahol valamely dokumentumféleségből sok anyag van és az önálló gyüjteményt alkot a könyvtáron belül, annak külön katalógus szerkeszthető. Amelyik különgyüjtemény állománya csekély, nem érdemes külön katalógusba sorolni, a cédulák beoszthatók a könyvkatalógusba, de fel kell tüntetni a dokumentumféleség megnevezését vagy jelét.

E dokumentumok kölcsönzése a szokott módon történik. Minthogy ezeket inkább helyben használják és ritkábban kölcsönzik, nem szükséges a könyvkártyákat ill. kölcsönzőlapokat előre elkésziteni, csak a kölcsönzéskor. Az olvasó személyi lapjára rávezetjük a dokumentumok számát és a raktári sorszám szerint lerakjuk a kölcsönzőcédulákat.

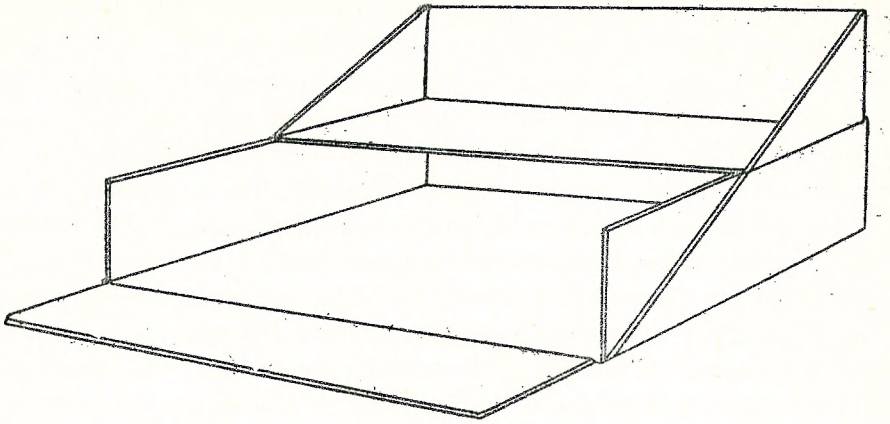

1. ábra
Kisnyomtatvány-tároló doboz

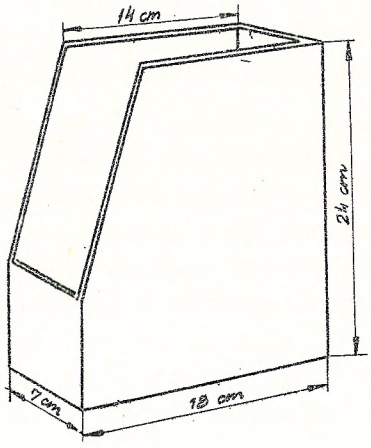

2. ábra

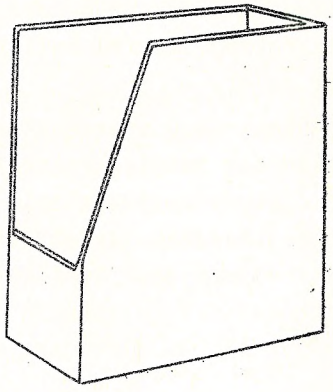

3. ábra

"Papucsok"

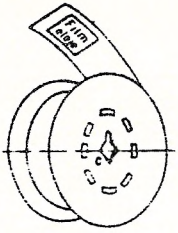

4. ábra
Mikrofilm orsó
90-93 mm átmérővel

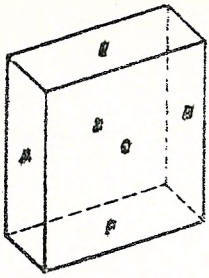

5. ábra
Mikrofilmtekercs tároló doboz
10 x 10 x 4 cm

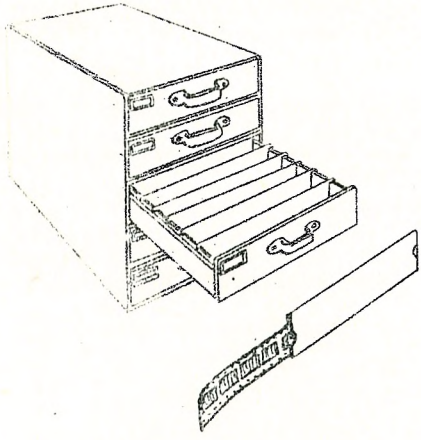

6. ábra
Mikrofilmcsik tároló szekrény
26 x 7 cm

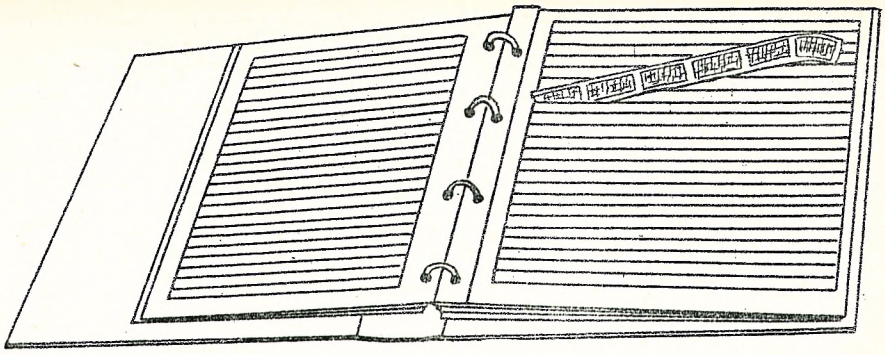

7. ábra
Mikrofilmcsik tároló könyv

I G É N Y K U T A T Á S

Németh Béla - Szabó Ágnes - Szepesi Zoltánné

AZ ORVOSOK NYELVISMERETE MAGYARORSZÁGON 1964-ben

Az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ /OOKDK/ az orvosok szakirodalmi tájékoztatás iránti igényeinek megismerése és felmérése végett az Egészségügyi Miniszter 1025/1964. sz. engedélye alapján 1964-ben minden, akkor az "Orvosok országos nyilvántartásá"-ba felvett orvosnak /összesen 18.162-nek/ kérdőivet küldött. A kérdésekre adott válaszok összekapcsolása lehetővé teszi, hogy a feltetteken kivül más kérdésre is kapjunk választ.

Az alábbiakban a nyelvismeret kérdését vizsgáljuk a kérdőiv 1. 5. és 7. kérdése alapján:

1. kérdés: diplomája kelte

5. kérdés: milyen szakorvosi képesitése van?

7. kérdés: milyen nyelven olvas szakirodalmat?

* * *

1. A vizsgálat célja az orvosok nyelvismeretének feltárása és összehasonlitása kor, szakma /szakképzettség/ és területi megoszlás szerint, majd ebből kiindulva annak a megállapitása, hogy mely nyelveken indokolt a dokumentumokat forditásban rendelkezésre bocsátanunk, mely nyelveken milyen arányban. Ezenkivül azt is meg akartuk állapitani, vajon igaz-e az, hogy a fiatal orvosok nyelvismerete elmarad az idősebbekétől és összehasonlitást akartunk tenni az orvosok és a mérnökök nyelvismerete között.

2. A feldolgozás megkönnyitése végett az 1. kérdésre adott válaszokat 6 korcsoportba osztottuk:

1. korcsoport: 1955 - 1964 /1964-ben 24-33 éves/
2. " : 1945 - 1954 / " 34-43 " /
3. " : 1935 - 1944 / " 44-53 " /
4. " : 1925 - 1934 / " 54-63 " /
5. " : 1915 - 1924 / " 64-73 " /
6. " : 1915 előtt / " 74 évnél idősebb/.

Az évek száma /az orvosok kora/ csak körülbelüli, mert nem mindegyik végzett 24 éves korában.

Az 5. kérdésre érkezett válaszokat az Egészségügyi Minisztérium szakképesitési nomenklaturája alapján 31,

a 7. kérdésre kapott válaszokat pedig a vizsgált nyelvek szerint 10 csoportba soroltuk.

A fenti három kérdés egybevetése alapján orvosaink p a s z s z i v nyelvismeretét elemezzük korcsoportonként, szakmánként és regionálisan. Hangsulyozzuk, hogy a passziv nyelvismeret nem azonos a nyelvtudással és csupán a szakirodalom megértésére elegendő; nyilvánvaló azonban, hogy a választ adók jelentős részének a nyelvtudása aktiv.

A kiküldött 18.162 kérdőivre 4.909 válasz érkezett. A 7. kérdésre 48-an nem válaszoltak, tehát a nyelvismeret szempontjából, 4.861 kérdőivet /a kiküldött kérdőivek 26,8 %-a/ dolgoztunk fel. A felmérés mégsem tekinthető minden szempontból reprezentativnak, mert bár mennyiségileg lényegesen több válasz érkezett, mint amennyi egy reprezentativ felméréshez szükséges, egyes területek és szakorvosi kategóriák az országos 26,8 %-nál kisebb %-ban válaszoltak. A beosztási csoportok válaszai azonban arányosak az országos válasz %-kal. Az egyetemen dolgozó /tehát oktató és kutató/ orvosoknak a nyelvi kérdésre 26,2 %-a válaszolt, majdnem annyian tehát, mint az országos válasz %. Ez az arány a kutató orvosok nyelvtudása szempontjából teljes értékü reprezentáció.

A táblázatok adatainak értékelése előtt hivjuk fel a figyelmet arra, hogy azok csak kellő korrekcióval értékelhetők, mert egyrészt az egyes szakokon belül nagyon eltérő az orvosok száma, pl. 1964-ben 1.788 belgyógyászt, 1.212 sebészt, de csak 16 anaesthe-

1. t á b l á z a t

korcsoport	angol		német		francia		orosz		román		szlovák		szerb-horvát		cseh		egyéb		a kérdőívre válaszolók	a kérdésre nem válaszoltak	országos létszám	a kérdésre válaszolók %-a*
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%				
24-33	646	34,6	984	52,8	161	8,6	424	22,7	11	0,6	13	0,7	7	0,4	4	0,2	44	2,4	1887	22	6778	27,8
34-43	528	46,1	934	81,6	284	24,8	93	8,1	20	1,7	19	1,6	21	1,8	16	1,4	89	7,8	1155	10	4540	25,4
44-53	330	40,1	640	77,8	204	24,8	62	7,5	33	4,0	22	2,7	17	2,0	19	2,3	50	6,1	830	7	2244	37,0
54-63	218	30,8	517	73,1	119	16,8	22	3,1	17	2,4	8	1,1	9	1,3	5	0,7	36	5,1	714	7	2824	25,3
64-73	74	33,9	177	81,2	49	22,5	6	2,8	0	0,0	3	1,4	2	0,9	1	0,5	13	6,0	218	0	1065	20,5
74 éven felül	28	49,1	52	91,2	21	36,8	3	5,3	2	3,5	2	3,5	1	1,8	0	0,0	3	5,3	57	1	711	8,0
KORA nem állapitható meg	17	35,4	33	68,8	12	24,5	8	16,4	2	4,2	1	2,1	1	2,1	1	2,1	5	10,4	48	1	-	-
országosan	1841	37,9	3337	68,6	850	17,5	618	12,7	85	1,7	68	1,4	58	1,2	46	0,9	240	4,9	4909	48	18162	26,8

* a viszonyitás az országos létszámhoz képest történik

1/a t á b l á z a t

Korcsoport	nyelvismeret összesen	nyelvismeret átlagosan
24 - 33 éves	2294	1,23
34 - 43 éves	2004	1,75
44 - 53 éves	1377	1,67
54 - 63 éves	951	1,35
64 - 73 éves	325	1,49
74 -éven felüli	112	2,00
kora nem állapítható meg	80	1,70
országosan	7143	1,47

siologust, 21 gyermektbc szakorvost tartottak nyilván, másrészt az egyes szakmák és korcsoportok orvosai meglehetősen eltérő arányban /9,0 - 68,7 %-ig/ válaszoltak. Ezért sem az egyes korcsoportok, sem a szakok orvosainak a nyelvismerete nem hasonlítható úgy össze, hogy abból pontos következtetést lehetne levonni.

2. t á b l á z a t

szakképesítés	átlagos nyelvismeret	angol		német		francia		orosz		román		szlovák		szerb-horvát		cseh		egyéb		nyelvismeret összesen	a kérdőívre válaszolók	a kérdésre nem válaszoltak	a kérdésre válaszolók %-a*
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%				
belgyógyász	1,85	261	53,5	419	85,9	141	28,9	37	7,6	10	2,0	1	0,2	7	1,4	1	0,2	25	5,1	902	495	7	27,6
sebész	1,85	193	50,3	324	84,4	95	24,7	44	11,5	8	2,1	7	1,8	4	1,0	5	1,3	30	7,8	710	384	0	32,6
gyermekgyógy.	1,59	118	41,7	215	76,0	60	21,2	22	7,8	3	1,1	8	2,8	3	1,1	5	1,8	16	5,7	450	286	3	23,3
szülész	1,59	131	41,9	256	81,8	56	17,9	24	7,7	6	1,9	4	1,3	5	1,6	3	1,0	13	4,2	498	318	5	29,6
szemész	2,07	58	50,9	102	89,5	37	32,5	11	9,6	4	3,5	3	2,6	5	4,4	3	2,6	13	14,4	236	114	0	32,8
elmegyógyász	2,00	16	55,2	25	86,2	7	24,1	3	10,3	1	3,4	1	3,4	1	3,4	1	3,4	3	10,3	58	29	0	16,2
ideggyógyász	2,24	47	70,1	55	82,1	27	38,8	6	9,0	3	4,5	0	0,0	0	0,0	1	1,5	11	16,4	150	67	0	29,1
urológus	1,88	16	66,7	24	100,0	2	8,3	3	12,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	45	24	0	17,7
ortopéd	3,00	8	80,0	10	100,0	3	30,0	1	10,0	0	0,0	3	30,0	0	0,0	3	30,0	2	20,0	30	10	0	11,3
traumatológus	2,33	7	58,3	11	91,7	3	25,0	5	41,7	1	8,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	8,3	28	12		20,0
fül-orr-gégész	1,77	34	37,0	78	84,8	25	27,2	11	12,0	2	2,2	3	3,3	3	3,3	1	1,1	6	6,5	163	92		28,8
röntgenológus	1,78	47	49,5	84	88,4	21	22,1	5	5,3	2	2,1	3	3,2	3	3,2	1	1,1	3	3,2	169	95	0	23,1
labor.orvos	2,32	132	73,7	164	91,6	60	33,5	34	19,0	4	2,2	3	1,7	0	0,0	2	1,1	16	8,9	415	179	0	32,3
fog-szájsebész	1,22	86	28,4	199	65,7	36	11,9	28	9,2	4	1,3	3	1,0	5	1,7	1	0,3	9	3,0	371	308	5	22,7
reumatológus	1,64	15	38,5	33	84,6	7	17,9	2	5,1	0	0,0	1	2,6	0	0,0	0	0,0	6	15,4	64	39	0	28,3
tbc szakorvos	1,46	79	30,7	191	74,3	51	19,8	23	8,9	8	3,1	4	1,6	2	0,8	3	1,2	13	5,1	374	259	2	36,5
bőr-nemigyógyász	1,78	46	46,5	83	83,8	26	26,3	6	6,1	2	2,0	1	1,0	1	1,0	2	2,0	9	9,1	176	99	0	27,9
kórboncnok	2,37	46	88,5	49	94,2	15	28,8	7	13,5	1	1,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	9,6	123	52	0	28,0
idegsebész	2,43	5	71,4	7	100,0	2	28,6	2	28,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	14,3	17	7	0	26,9
tüdősebész	2,56	8	88,9	7	77,8	0	0,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	3	33,3	0	0,0	4	44,4	23	9	0	22,5
gyermeksebész	1,00	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	2	0	9,1
gyermek tbc szakorvos	2,17	4	66,7	6	100,0	2	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	16,7	13	6	0	28,5
fertőzőgyógyász	1,38	6	46,2	9	69,2	1	7,7	2	15,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	13	0	26,5
közeg.-járványü. higiénikus	1,00	15	15,3	63	64,3	8	8,2	7	7,1	1	1,0	1	1,0	1	1,0	1	1,0	1	1,0	98	99	1	26,8
köze .-labor.	1,60	3	30,0	9	90,0	2	20,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	16	10	0	30,3
gyermekpszich.	-	2	200,0	3	300,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0	8	1	0	-
onkoradiológus	-	20	105,2	31	163,1	15	78,9	2	10,5	1	5,3	4	21,1	0	0,0	3	15,8	5	26,3	81	19	0	-
anaesthesiológus	1,55	6	54,5	5	45,5	2	18,2	2	18,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	18,2	17	11	0	68,7
e.ü. szervező	1,24	9	23,7	27	71,1	4	10,5	5	13,2	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	1	2,6	47	38	0	27,3
sportorvos	1,19	3	18,8	10	62,5	1	6,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	0	0,0	19	16	0	29,6
nem szakorvos	1,02	419	23,4	837	46,7	140	7,8	324	18,1	22	1,2	17	0,9	13	0,7	8	0,5	42	2,3	1822	1816	25	25,1
országosan	1,47	1841	37,9	3337	68,6	850	17,5	618	12,7	85	1,7	68	1,4	58	1,2	46	0,9	240	4,9	7143	4909	48	26,8

* a viszonyitás az országos létszámhoz képest történik

3. t á b l á z a t

terület	átlagos nyelvismeret	angol		német		francia		orosz		román		szlovák		szerv-horvát		cseh		egyéb		nyelvismeret összesen	a kérdőívre válaszolók összesen	a kérdésre nem válaszoltak	a kérdésre válaszolók %-a*
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%				
Bács-Kiskun	1,15	111	24,6	268	59,4	60	13,3	44	9,8	6	1,3	2	0,4	15	3,3	1	0,2	11	2,4	518	453	2	71,3
Baranya	1,65	82	47,4	132	76,3	29	16,8	25	14,5	1	0,6	2	1,2	6	3,5	2	1,2	7	4,0	286	174	1	18,2
Békés	1,03	39	15,9	134	54,5	20	8,1	23	9,3	5	2,0	11	4,5	3	1,2	6	2,4	13	5,3	254	247	1	51,9
Borsod-Abauj-Z.	1,08	91	24,7	212	57,5	36	9,8	42	11,4	6	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	2,7	397	372	3	38,5
Csongrád	1,50	235	44,1	361	67,7	85	15,9	70	13,1	11	2,1	6	1,1	10	1,9	6	1,1	15	2,8	799	534	1	52,8
Fejér	1,07	35	24,5	85	59,4	14	9,8	11	7,7	1	0,7	2	1,4	0	0,0	0	0,0	5	3,5	153	147	4	31,0
Győr-Sopron	1,30	89	31,6	212	75,2	32	11,3	36	12,8	3	1,1	5	1,8	2	0,7	2	0,7	6	2,1	367	283	1	52,5
Hajdu-Bihar	1,84	220	54,3	299	73,8	81	20,0	106	26,2	8	2,0	5	1,2	1	0,2	5	1,2	23	5,7	745	408	3	43,0
Heves	1,33	81	35,2	143	62,2	33	14,3	33	14,3	3	1,3	3	1,3	0	0,0	1	0,3	9	3,9	306	235	5	51,9
Komárom	1,41	25	33,8	49	66,2	13	17,6	9	12,2	3	4,1	1	1,4	1	1,4	0	0,0	3	4,1	104	74	0	17,0
Nógrád	1,38	25	50,0	34	68,0	5	10,0	2	4,0	1	2,0	0	0,0	1	2,0	0	0,0	1	2,0	69	50	0	16,9
Pest	1,22	48	28,9	113	68,1	28	16,9	5	3,0	1	0,6	0	0,0	2	1,2	0	0,0	5	3,0	202	166	0	22,5
Somogy	1,43	28	35,0	54	67,5	13	16,3	11	13,8	2	2,5	1	1,3	1	1,3	2	2,5	2	2,5	114	81	1	20,3
Szabolcs-Szatmár	0,99	38	19,4	88	44,9	20	10,2	25	12,8	6	3,1	7	3,6	1	0,5	6	3,1	3	1,5	194	200	4	40,2
Szolnok	1,12	62	23,4	154	58,1	35	13,2	34	12,8	5	1,9	2	0,8	0	0,0	0	0,0	6	2,3	298	265	0	52,7
Tolna	1,21	27	27,0	68	68,0	7	7,0	14	14,0	0	0,0	1	1,0	2	2,0	0	0,0	2	2,0	121	102	2	32,3
Vas	1,92	33	42,9	66	85,7	18	23,4	9	11,7	1	1,3	2	2,6	3	3,9	1	1,3	15	19,5	148	78	1	19,4
Veszprém	1,31	45	23,7	134	70,5	33	17,4	21	11,1	3	1,6	3	1,6	0	0,0	0	0,0	10	5,3	249	197	7	32,8
Zala	1,18	39	26,2	90	60,4	19	12,8	20	13,4	6	4,0	2	1,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	176	153	4	52,3
Budapest	2,40	508	74,5	641	94,0	269	39,4	78	11,4	13	1,9	13	1,9	10	1,5	14	2,1	94	13,8	1640	690	8	9,3
Országosan	1,47	1841	37,9	3337	68,6	850	17,5	618	12,7	85	1,7	68	1,4	58	1,2	46	0,9	240	4,9	7143	4909	48	26,8

* a viszonyítás az országos létszámhoz képest történik

3/a t á b l á z a t

terület	olasz	spanyol	portugál	eszperandó	bolgár	lengyel	svéd	holland	dán	török	szlovén	norvég	héber	kinai	egyéb fel nem sorolt nyelvek
Bács-Kisk.	7	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Békés	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Borsod-A-Z.	4	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Baranya	5	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Csongrád	16	2	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Fejér	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Győr-Sopr.	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hajdu-B.	19	5	-	-	1	1	1	2	1	-	1	1	-	-	-
Heves	5	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Komárom	3	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Nógrád	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pest	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Somogy	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcs-Sz	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Szolnok	6	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tolna	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vas	5	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veszprém	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Budapest	52	8	2	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Országosan összesen	150	25	5	9	7	6	3	5	1	1	1	1	1	1	24

3/b t á b l á z a t

terület	átlagos nyelvismeret	egy idegen nyelv sem ért		a kérdésre adott összes válasz
		szám	%	
Bács-Kiskun	1,15	132	29,3	451
Baranya	1,65	20	11,6	173
Békés	1,03	84	34,1	246
Borsod	1,08	110	29,8	369
Csongrád	1,50	65	12,2	533
Fejér	1,07	51	35,7	143
Győr-Sopron	1,30	48	17,0	282
Hajdu-Bihar	1,84	55	13,6	405
Heves	1,33	49	21,3	230
Komárom	1,41	14	18,9	74
Nógrád	1,38	6	12,0	50
Pest	1,22	38	22,9	166
Somogy	1,43	11	13,8	80
Szabolcs-Szatmár	0,99	77	39,3	196
Szolnok	1,12	78	29,5	265
Tolna	1,21	19	19,0	100
Vas	1,92	4	5,2	77
Veszprém	1,31	39	20,5	190
Zala	1,18	38	25,5	149
Budapest	2,40	19	2,8	682
Országosan összesen	1,47	957	19,6	4861

3. A mellékelt táblázatok azt mutatják, hogy a választ adó orvosok átlagos nyelvismerete: 1,47 idegen nyelv. A legtöbben németül értenek /68,6 %/, majd angolul /37,9 %/, franciául /17,5 %/, oroszul /12,7 %/, románul /1,7 %/, szlovákul /1,4 %/, szerbül és horvátul /1,2 %/, csehül /0,9 %/, egyéb nyelveken /4,9 %/, ebből olaszul 3,1 % /amint az a 3/a táblázatból kiszámítható/. Nagyon csekély a lengyel és a spanyol nyelv ismerete, holott az utóbbi nyelven jelenik meg Délamerika szakirodalmának tulnyomó része.

Az Országos Müszaki Fejlesztési Bizottság /OMFB/ és a Művelődésügyi Minisztérium /MM/ által az ipari tárcák és a müszaki felsőoktatás területén 1962-ben végzett vizsgálat szerint a mérnökök nyelvismerete %-osan az alábbi:

	müszaki felmérés	orvosi felmérés
német	71 %	69 %
angol	45 %	38 %
orosz	31 %	13 %
francia	22 %	18 %
egyéb	8 %	5 %

Az orvosok és a mérnökök nyelvismeretét összehasonlitva kiderül, hogy — az orosz nyelvet kivéve — a két szak müvelői között nincs lényeges eltérés. A néhány %-os különbség — véleményünk szerint — abból adódik, hogy a felmérések módszere nem volt azonos és az orvosok közül az egyes csoportok orvosai nem válaszoltak teljesen arányosan.

Az orosz nyelvismeretet illető nagy különbség nyilván nem kis részben abból adódik, hogy a müszakiak nagyobb %-a van tudatában annak, hogy az orosz nyelvü szakirodalom mennyire fontos, és ez a nyelv megtanulására készteti őket. Ugyancsak szükségessé teszi a mérnökök számára az orosz nyelv ismeretét a KGST keretében feldolgozandó dokumentumok nagy száma, a szorosabb szakmai együttmüködés és a gyakoribb tapasztalatcsere látogatások is.

A német nyelv "prioritása" elsősorban történelmi okokra vezethető vissza. Az angol nyelv ismeretének aránylag nagy százaléka

az angol nyelv világszerte tapasztalható nagy előretörésével és az angol nyelvü orvosi szakirodalom elterjedtségével magyarázható. Angol nyelven publikál számos olyan ország is, amelynek a hivatalos nyelve nem az angol. Szembetünő a francia nyelv aránylag csekélyebb ismerete főleg a fiatalabb korcsoportokban /lásd lentebb/. Ebben azonban az is szerepet játszik, hogy a francia nyelvü orvostudományi szakirodalom — legalábbis Magyarországon — sohasem terjedt el olyan mértékben, mint az angol és a német.

Az orosz nyelv ismerete is rendkivül csekély — amint lentebb látni fogjuk - még a fiatalok között is.

A velünk szomszédos országok /kivéve a Szovjetuniót és Ausztriát/ nyelvét nagyon kevesen /0,9 - 1,7%/ ismerik, és ez az e nyelveken megjelenő szakirodalom olvasottságában is megmutatkozik.

3.1 Korcsoportonként vizsgálva a nyelvismeretet, az 1964-ben 24-33 évesek, tehát a "legfiatalabbak" közül is a legtöbben /52,8%/ németül tudnak, holott e nyelv ismerete az egyetemeken már nem kötelező, és amig két nyelvből kellett államvizsgát tenni, akkor is csak egyike volt az oroszon kivül választható 4 nyelvnek.

Az angol nyelv korcsoportonkénti bontásban is a második legismertebb nyelv /minden egyes korcsoportban/ a német után. Érdekes azonban, hogy a 24-33 évesek kisebb %-a ért angolul, mint a 34-43 és a 44-53 évesek /a 74 éven felülieket az aránylag kevés válaszadó miatt figyelmen kivül kell hagynunk/ és körülbelül azonos mértékben értenek angolul az 54-63 és a 64-73 évesek. Ez feltehetően azzal függ össze, hogy csak a két világháború között kezdtek hazánkban nagyobb számban angolul tanulni.

A francia nyelvről csak annyit állapitunk meg, hogy ezt a legfiatalabb korosztály feltünően kis számban ismeri, alig 1/3-a a következő két csoportnak, akik közül még sokan az iskolában kötelezően tanulták a francia nyelvet.

Az idősebb korosztályok közül oroszul - a már emlitett nyelvekhez viszonyitva — aránylag nem sokan tudnak és nagy részüknek orosz nyelvismerete nyilván a két háborúval kapcsolatos. A legfiatalabbak mindössze 22,7 %-a ért oroszul. Ez az adat rendkivül meglepő, a tény pedig két körülményre vezethető vissza: az egyik az orosz szakirodalom távolról sem kielégitő felhasználása, ami

pedig a nyelv megtanulására serkentene, a másik — és ez a fontosabb — a nem megfelelő nyelvoktatás. Az utóbbi annál is elgondolkoztatóbb, mert az első korcsoportba tartozó orvosok már az általános iskola felső tagozatában /4 évig/ és a gimnáziumban /további 4 évig/, majd az egyetemeken is tanultak oroszul, és ebből államvizsgát is tettek.

Ami a velünk szomszédos többi ország nyelvét illeti, azok ismerete az első korcsoportban elenyésző és aránylag a második és a harmadik korcsoportban a legnagyobb. Ezeket a nyelveket főképpen azok értik, akik tanulmányaikat Csehszlovákiában, Romániában vagy Jugoszláviában végezték.

Az olasz nyelvnek az utóbbiakkal szembeni valamivel nagyobb /3,1 %/ ismertsége is főleg a második és a harmadik korcsoportban mutatkozik, ami azzal is magyarázható, hogy a két világháboru között számos iskolában az olasz nyelv tanulása is kötelező volt.

3.2 Az orvosok nyelvismeretét szakképesités szerint vizsgálva először is ismét fel kell hivnunk a figyelmet az adatoknak a bevezetőben már emlitett okok miatti viszonylagosságára. Két csoport átlagos nyelvismerete nem értékelhető: az onkoradiológusok és a gyermekpszichiáterek csoportjáé. 31-en jelentettek német, 20-an angol nyelvtudást és onkoradiológus szakképesitést, holott az országos nyilvántartában csak 19 onkoradiológus szerepel. Ugyanigy a magukat gyermekpszichiáternek valló orvosok közül hárman német és ketten angol nyelvismeretet jelentettek, holott 1964-ben hivatalosan csak 1 gyermekpszichiátert tartottak nyilván. Ezek az orvosok feltehetően onkoradiológus, illetve gyermekpszichiáter munkakörben dolgoznak, azonban vagy más szakképesitésük van, vagy a szakképesités megszerzése 1964-ben még csupán folyamatban volt. Egyes orvoscsoportok átlagos nyelvismerete feltünően nagyobb az átlagnál. Igy pl. az ortopédeké /3,00/, a tüdősebészeké /2,56/, az idegsebészeké /2,43/ stb. Megitélésünk szerint e kiugróan nagy átlagszámnak az az előidézője, hogy ezekbe a csoportokba aránylag kevés orvos tartozik és a válaszolók száma is csekély. Pl. az országosan nyilvántartott 88 ortopéd szakorvos közül 10, a 40 tüdősebész közül 9, a 26 idegsebész közül pedig 7 válaszolt mindössze Ezeknek az adatoknak %-a is, a nyelvismeret átlaga is feltétlenül torzit.

Ki kell azonban emelnünk a kórboncnokokat, akik közül 1964-ben 183-at tartottak nyilván, ezek közül 52 válaszolt, átlagos nyelvismeretük 2,37, tehát az országos átlagnál lényegesen nagyobb.

Sajnos, nem áll rendelkezésünkre olyan statisztika, amely az orvosok munkahely szerinti nyelvismeretét tartalmazza, de feltételezhető, hogy az egyetemeken és a kórházakban dolgozó orvosok nyelvtudása nagyobb, mint a rendelőintézetekben és a körzetekben dolgozóké és az egyéb orvosoké. Ezt bizonyitja a kórboncnokok felmérésünk szerinti nyelvismerete is.

Az orvosok szakképesités szerinti nyelvtudásáról igyekeztünk olymódon a valósághoz hü képet kapni, hogy két-két olyan csoportot vizsgáltunk kiemelten, amelynek létszám- és válaszadatai közel állnak egymáshoz.

Az első csoport 5, egyenként 1000-nél több orvost magában foglaló szak- és a nem szakorvosok csoportja.

szakorvos	létszám országosan	a kérdésre válaszoltak		nyelvismeret összesen	nyelvismeret átlaga
		szám	%		
belgyógy.	1768	488	27,6	902	1,85
sebész	1173	384	32,7	710	1,85
gyermekgy.	1212	283	23,3	450	1,59
szülész	1056	313	29,6	498	1,59
stomatológus	1344	303	22,5	371	1,22
nem szakorvos	7128	1791	25,1	1822	1,02

Eszerint a belgyógyászok és a sebészek nyelvismerete jóval, a gyermekgyógyászoké és a szülész-nőgyógyászoké valamivel az országos átlag /1,47/ fölött van, mig a stomatológusoké és szájsebészeké jelentősen, a nem szakorvosoké pedig szignifikánsan az országos átlag alatt van.

A második csoport az orvosok létszámát illetően az előbbinél egymáshoz közelebb álló 4 szakmát ölel fel:

szakorvos	létszám országosan	a kérdésre válaszoltak		nyelvismeret összesen	nyelvismeret átlaga
		szám	%		
szemész	347	114	32,9	236	2,07
fül - orr-gégész	321	92	28,7	163	1,77
bőr- nemi-gyógyász	355	99	27,9	176	1,78
közeg.-járv.-ügy higiénikus	365	98	26,8	98	1,00

A négy kisebb szakma közül a szemészek nyelvismerete kétségtelenül a legnagyobb, mig a higiénikusoké nem csupán e csoporton belül, de a felmérés szerint országosan is a legkisebb: az 1,00 átlagos nyelvismeret jóval az országos átlag alatt marad.

3,3 Az orvosok nyelvismeretét, területenkénti /megyénkénti/ bontásban a 3. táblázat tartalmazza. Megjegyezzük, hogy ez a táblázat is csak korrekciókkal alkalmas az egyes megyékben müködő orvosok nyelvismeretének az összehasonlitására, mert számuk megyénként változik, és a választ adók száma /50 - 690/ és százaléka /9,5 - 71,6 %/ is igen eltérő.

Nyelvenként vizsgálva, valamennyi megyében németül értenek a legtöbben. Az angol nyelv ismerete megyei bontásban is a második helyen áll a német után. Az orosz és a francia nyelvismeretet összehasonlitva látjuk, hogy 7 megyében oroszul, Budapesten és 11 megyében franciául értenek többen, mig Heves megyében azonos a két nyelv ismerete.

Az átlagos nyelvismeretet megyénként vizsgálva kitünik, hogy a 3 "egyetemi" megye és Budapest nyelvismerete az országos átlag fölött van, de efölött van a Vas megyei orvosoké is. A többi megye orvosainak átlagos nyelvismerete nem éri el az országos átlagot, sőt néhány megyéé: Szabolcs-Szatmár, Békés, Fejér és Borsod-Abauj-Zemplén megyéé is erősen az átlag alatt van.

Baranya, Csongrád, Hajdu megye és Budapest orvosainak az országos átlagnál nagyobb nyelvismerete az ottani egyetemek miatt nem szorul magyarázatra, mig Vas megye orvosainak jóval az átlagon felüli /Budapest után a második országosan/ nyelvismeretét nem tudjuk indokolni, bár érdekes, hogy a felmérés adatai szerint a megyében a tájékoztatási igények is jóval nagyobbak az átlagosnál. Az egyes megyékből származó adatok összehasonlíthatóságának relativ voltára is rá kell azonban mutatnunk. Ha pl. összehasonlitjuk Szabolcs-Szatmár és Vas megye orvosainak átlagos nyelvtudását, vagyis az 1,92-t a 0,99-cel, akkor össze kell hasonlitanunk a 2 megyében dolgozó és választ adó orvos számát is. 1964-ben Szabolcs-Szatmár megyében 488 orvos müködött és ebből a nyelvtudással kapcsolatos kérdésre 196 /40,2 %/, a Vas megyében nyilvántartott 397 orvos közül mindössze 77 /19,4 %/ válaszolt. Fenntartva azt a megállapitásunkat, hogy a Vas megyei orvosok nyelvismerete örvendetesen nagy és jóval meghaladja az országos átlagot, arra is kell gondolnunk, vajon nem volna-e kisebb Vas megyében az átlagos nyelvismeret, ha nem 19,4 % válaszolt volna, hanem 40,2 %, mint Szabolcs megyéből.

A 3/a táblázat az "egyéb" nyelvekre vonatkozó nyelvtudást mutatja területi megoszlásban. E nyelveket illetően a területi bontással nem érdemes foglalkozni. Amint már emlitettük, az angol, német, francia és orosz nyelv után az orvosok közül a legtöbben olaszul értenek /3,1 %/. A szakirodalomban növekvő sulyú spanyol szakirodalom eredetiben való olvasása teljesen illuzórikus, a 4.861 válaszoló közül mindössze huszonöten értenek e nyelven. Sajnálatos módon lengyelül csak hatan, a három skandináv nyelven pedig mindössze öten értenek, ugyanennyien hollandul is.

A 3/b táblázat mutatja azoknak a számát és a kérdésre választ adottakhoz viszonyitott %-át az egyes megyékben és Budapesten, akik csak magyarul olvasnak, tehát egy idegen nyelven sem értenek. Nem szorul különösebb bizonyitásra, hogy az idegen nyelveket nem tudók %-a azokban a megyékben a legnagyobb, ahol az átlagos nyelvismeret a legkisebb: Szabolcs-Szatmár, Fejér, Békés, Borsod, Bács-Kiskun és Szolnok megyékben /39,3 - 29,5 %/. Legkisebb a nyelvet nem tudók %-a Budapesten /2,8 %/, majd Vas megyében /5,2%/ és csak ezután következnek az egyetemi megyék: Baranya /11,6 %/, Csongrád /12,2 %/ és Hajdu-Bihar /13,6 %/, de az utóbbi kettőt is

megelőzi Nógrád megye /12,0 %/. Sokat javit az egyetemen müködő orvosok nyelvtudása az egyetemi megyék %-án. Ha ui. a Baranya, Csongrád és Hajdu megyei, valamint a budapesti orvosok válaszaiból levonjuk az egyetemeken müködő orvosok válaszait, a következő számokat kapjuk:

terület	a kérdésre választ adtak összesen	egyetemi orsok válaszai	egy idegen nyelven sem értők válaszai /nem egyetemiek/
Baranya	173	50	16,2 %
Csongrád	533	167	17,8 %
Hajdu	405	233	32,0 %
Budapest	682	140	3,5 %
	1793	590	

Az egyetemiek nélkül Hajdu megye orvosainak 32,0 %-a nem ért idegen nyelven, tehát a három, ilyen szempontból legrosszabb megye után /Szabolcs, Fejér, Békés/ a negyedik helyre kerül, Baranya és Csongrád megye százaléka sokkal jobb, de ha az egyetemi orvosokat nem számitjuk, Baranya megye 16,2 %-ával, Csongrád megye pedig 17,8 %-ával mégis Nógrád, Somogy és Győr-Sopron megyék mögé kerül. Budapest orvosainak csak 3,5 %-a nem olvas egyetlen idegen nyelven sem /ha az egyetemi orvosokat nem is számitjuk/.

Az egyetemeken müködő orvosok kettő /Szegedi Orvostudományi Egyetem/ kivételével mindnyájan értenek idegen nyelveken, azaz az 590 választ adó közül 588-an, nyelvtudásuk tehát 100 %-osnak mondható.

Ezek közül

1	idegen nyelven ért	10 orvos
2	" "	203 "
3	" "	175 "
4	" "	144 "
5 és több	"	58 "

Az egyetemi orvosok között alig van olyan, aki csak 1 idegen nyelven értene /10/, de már 203 tud 2 nyelven stb. /lásd fent/. Az 5 és több nyelven értő orvos nem ritka, a válaszoltaknak mintegy 10 %-a.

A kórházakban és más gyógyintézményekben dolgozó orvosok közül a nagy többség 1 idegen nyelven olvas /a nyelvtudók 80 %-a/, a többi 20 %-a 2-3 nyelvet tudók között oszlik meg. 4 nyelvet tudó orvos ezekben a kategóriákban egészen ritka

4. A közölt táblázatokból és megállapitásokból számos következtetést vonhatunk le.

A kérdőivre választ adott magyar orvosok 79,4 %-a ért legalább 1 idegen nyelven, 19,6 %-a csak magyarul olvas, 1,0 %-a a nyelvtudással kapcsolatos kérdésre nem adott választ. Ez az adat szinte teljesen azonos a már emlitett müszaki felmérésével:

	müszaki felmérés	orvosi felmérés
idegen nyelven ért	78,0 %	79,4 %
idegen nyelven nem ért	21,9 %	19,6 %

Az orvosok átlagos nyelvtudása is azonos a mérnökökével, ez azonban — véleményünk szerint — nem elegendő. Az orvosoké: 1,47, a müszakiaké /mérnököké és technikusoké/: 1,5. Érdekes, hogy más módszerrel végzett felmérésüknek a nyelvtudásra vonatkozó adatai szinte teljesen megegyeznek a mieinkkel. Ez megerősiti elemzési eredményeink megbizhatóságát.

A nyelvismeret szakonkénti megoszlását illetően összefoglalásképpen megemlitjük, hogy mindössze 7 csoport és a szakképesités nélküli orvosok csoportjának a nyelvtudása van az országos átlag alatt, 21 csoport fölötte van. Egyes csoportok adatainak korlátozott értékelhetőségéről már volt szó.

Legkisebb és az országos átlag alatti azoknak az orvosoknak a nyelvismerete, akik inkább szervező, mint gyógyitómunkával foglalkoznak, de ide sorolandók a fog- és szájsebészek is.

Mivel néhány elméleti szakmából hazánkban nem tehető szakvizsga /anatómia, szövettan, fejlődéstan, élettan stb./, ezeket az orvosokat is a "szakképesités nélküli" csoportba kellett sorolni. Az elméleti intézetekben és az egyetemek nem klinikai intézményeiben müködő orvosok nyelvtudása — amint már emlitettük - jóval nagyobb az átlagnál, ezek adatai tehát a szakképesités nélküliek átlagos nyelvismereti számait növelték. Ebből arra következtethetünk, hogy a nem szakképesitett orvosok javarészének a nyelvtudása az 1,02-es átlagot sem éri el.

A nem szakorvosok nyelvtudása tehát jóval alatta marad a szakorvosokénak, a nem közvetlenül gyógykezeléssel foglalkozó szakorvosoké pedig a gyógyitó szakorvosokénak.

A nyelvismeret területenkénti összehasonlitásából, valamint az OOKDK központi szolgáltatásai iránti igény összevetéséből[+] megállapithatjuk, hogy azokban a megyékben, ahol a nyelvtudás aránylag nagy, ott a dokumentációs szolgáltatásokat is fokozottabban veszik igénybe, mint azokban a megyékben, ahol az orvosok nyelvtudása az országos átlag alatt van, vagyis a kevés nyelvet tudó orvosok ismereteik bővitésére nem használják fel kellő mértékben a legkézenfekvőbb megoldást: a dokumentációs szolgáltatásokat.

A fentiek alapján arra a következtetésre jutunk, hogy — ha csak eddigi pénzügyi keretünkben gondolkozhatunk — a német és angol nyelvü cikkeket nem kell az eddiginél nagyobb arányban magyarra forditva rendelkezésre bocsátanunk, viszont fokozni kell az orosz nyelvü és a népi demokratikus országokból származó szakirodalom, valamint a francia, spanyol és a skandináv nyelveken megjelenő dokumentumok fordittatását.

Kétségtelen, hogy a legfiatalabbak /az 1964-ben 24-33 évesek/ átlagos nyelvismerete jelentősen alatta van mind a többi korcsoportnak, mind az országos átlagnak. Bár nem e tanulmány feladata a nyelvoktatás kérdésével foglalkozni, mégis fel kell hivni a figyelmet arra, hogy 1./ az orosz nyelvoktatás jelenlegi módszere

---

[+] L. Egry Tamásné - Szepesi Zoltánné: Milyen mértékben ismerik az orvosok az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ szolgáltatásait? Az Orvosi Könyvtáros, 1966, 6, 3, 234-279.

nem kielégitő és sürgősen reformra szorul, 2./ meg kell követelni — legalábbis egyetemi szinten — legalább két nyelv passziv ismeretét, hogy a szakirodalmat megértsék. És itt nem csak a világnyelvekre, hanem a kisebb országok nyelveire is gondolunk. Nem fogadható el az az álláspont, hogy csak világnyelven jelenik meg értékes publikáció. Ha ezt állitanánk, saját nemzeti szakirodalmunkat becsülnénk le. Ennek az sem mond ellent, hogy a kis országok valóban értékes közleményeit a világ szaksajtója rövid időn belül átveszi, még akkor is, ha azok csak nemzeti nyelven jelennek meg.

Véleményünk szerint tehát részint az orvosoknak kell több nyelvet elsajátitaniok /ez azonban hosszu idő/, másrészt az OOKDK-nak kell a nyelvi nehézségek miatt számukra feltáratlan szakirodalmat összegyüjtenie, feltárnia és közreadnia.

Befejezésül: az OOKDK-nak munkája során a fentieket figyelembe kell vennie. Növelnie kell azoknak a dokumentumoknak a feltárását, amelyeket a hazai orvostársadalom kellőképpen nem ismer és ezért munkája során nem vehet kellő mértékben igénybe. Több adatunkat összehasonlitottuk egy müszaki felmérés adataival. A mérnökök nyelvtudása majdnem azonos az orvosokéval. A müszaki könyvtári és dokumentációs hálózat azonban sokkal többet tesz és tehet az idegennyelvü dokumentumok referáltatása, forditása terén, mint az orvosi könyvtári hálózat.

Torday Aliz:

A FEJÉR MEGYEI "ÁTLAGORVOS" — ÉS A SZAKIRODALOM

Átlagorvos — nincs. Az, aki vizsgál, gyógyit bennünket: egyén, egy bizonyos orvos. Egy bizonyos, konkrét orvos az is, aki a lapokban szerepel, mint életmentő, vagy feltaláló. Az is, aki úgy szerepel, mint botrányhős.

Mi határozza meg mégis ezt a csupán eszmeileg létező "átlagorvost", mi teszi érdekessé számunkra? Az átlagorvos leglényegesebb — s talán egyetlen — fontos tulajdonsága, hogy mindenkire hasonlit. Matematikailag az a "közös nevező", amellyel minden osztható; geometriailag az a vonal, amely a függőleges és vizszintes tengely értékeiből adódik. Képet ad tehát minden orvosról, hiszen minden orvos része az egésznek, az orvostársadalomnak.

Sokan és sokszor elkészitették már az átlagorvos portréját. Mindazok, akik a statisztikákból mérik müködését, munkáját; mert az ő arcát mutatja meg a gyermekhalandóság csökkenése éppúgy, mint a tüdőbetegek gyógyulása.

Most egy különös és a magyar szakirodalomban szokatlan portré felvázolására vállalkozhatunk: képet alkothatunk tudása forrásairól, igényességéről. Lehetővé teszi ezt számunkra az Országos Orvostudományi Könyvtár országos jellegü felmérése, amely a szakirodalmi tájékozottságot és érdeklődést összegezte.

Jogos a kérdés: tükrözheti-e a szakirodalmi érdeklődés méltóképpen az átlagorvost? Nem torzit-e ez a tükör? Bizonyitékul, tanuságul sorakoztassuk elő az orvosok magánkönyvtárait, idézzük a szakirodalom beszerzéséért folytatott költségvetési- és deviza "háború" pillanatait, vagy csak azt az egyetlen egyet, amelyben az orvos életet ment: szakcikkben leirt operáció, vagy növényhatározóban leirt gomba ellenmérgének segitségével.

Mindezek után néhány alapvető adat: a Fejér megyei orvosok száma 1964-ben, a felmérés idején az Egészségügyi Minisztérium

nyilvántartásai szerint: 461. Az Orvostudományi Könyvtár által kiküldött kérdőivekre 147 válasz érkezett; ez az orvoslétszám 31,9 százaléka. A nagy számok törvénye alapján e számból már általánositani lehet. A továbbiakban tehát következtetéseinket e válaszok alapján vonjuk le. /A nagy számok törvénye biztonságos módszer, különösen, ha eszünkbejut: a cseppben is megismerszik a tenger./

A kérdőivekre 122 férfi /orvos/ és 24 orvosnő válaszolt. /Nevet nem kellett feltüntetni./ Egy fő nem árulta el, hogy milyen nemű. Diplomájuk kelte szerint 1955-1964 között végzett 55 orvos /17 nő, 37 férfi + 1 fő/, 1945-1965 között 35 orvos /4 nő, 31 férfi/, 1935-1944 között 25 orvos /2 nő, 23 férfi/, 1934 előtt végzett 31 orvos /1 nő, 30 férfi/. Diplomájának keltét nem közölte: 1 orvos.

A felmérés kérdőíves módszerének egyik előnye, hogy "keresztkérdéseket" tud feltenni a válaszolónak. Ime egy kérdés: Figyelemmel kiséri-e a szakirodalmat? Válasz /aláhuzandó/: Igen - Nem. A keresztkérdés viszont: Melyek azok a folyóiratok, amelyeket feltétlenül tanulmányoz? /Erre szöveges választ kellett adni./ Igy aztán, aki nem pontos, ellentmondásba kerül önmagával. Mint az az orvosnő, aki igennel válaszolt az első kérdésre, de a másodikra már nem adott semmilyen választ. /Ha rosszmájuak lennénk, azt mondhatnánk, hogy talán nem is orvosi az a "feltétlenül tanulmányozott folyóirat"!/
Akik az első kérdésre nem-mel válaszoltak — 16-an — ugyancsak önmagukat cáfolták azzal, hogy közülük 12-en feltüntettek valamilyen orvosi szaklapot. Tehát mindössze négyen nem olvasnak az orvosok közül szakirodalmat, de egy ujabb keresztkérdésre /"Van-e valamilyen igényük?"/ három felel igennel! E kérdésre különben még visszatérünk. Egy valami azonban elgondolkoztató: a nem-mel válaszoló 16-ból 13 tartozik a fiatal korosztályba /1955-64 között végzett/ s mindössze 3 idősebb; körzeti orvos.

Most, a kelleténél talán szigorúbb "lelkiismeretvizsgálat" után, nézzük a többséget: az olvasók táborát. "Milyen könyvtárakat vesz igénybe: orvosi könyvtárakat — közmüvelődési könyvtárakat?" — szól a kérdés. Saját könyvtáram van! — igy az egyik válasz. Ez a megelégedettség azonban már csak kevesek hangja.

Boldog ember az ma, aki a szakirodalom sokat emlegetett áradatával lépést tud tartani, legalább a saját érdeklődési területén. Nem összegyüjteni, de már elolvasni is nehéz. Összegyüjtésével — érdemben — nem is könyvtárak, hanem könyvtárak összessége tud csak megbirkózni. Igy született meg az az eléggé nem dicsérhető elv, amely szerint, ha valaki beiratkozik egy könyvtárba, tagja lesz nemcsak annak az egynek, hanem a könyvtárak egész hálózatának, sőt a világ könyvtárainak is, mert a könyvtárak közötti kölcsönzés mindent beszerez számára. Igy nem csodálkozunk azon sem, ha egy-egy orvos közmüvelődési könyvtárat jelöl meg kölcsönzési forrásául. /Legyen szabad itt megjegyezni: minden megyében, igy Fejérben is, a Megyei Kórház orvosi könyvtára rendelkezésére áll a megye minden orvosának./

Az orvosi szakirodalom jelentős része — sőt: mennyiségileg és minőségileg egyaránt jelentősebb része — a külföldi könyvekben és folyóiratokban található. Elolvasásához azonban nyelvtudásra van szükség. A megye orvosainak nyelvtudása a következőképpen alakul: a német nyelvet 85-en értik, angolul 34-en, franciául 14-en, oroszul 11-en, egyéb nyelven /cseh, román, olasz, görög, bolgár stb./ 8-an olvasnak. Ez együttvéve igen jelentős szám, azonban kevésbé kedvező a kép, ha figyelembe vesszük, hogy egy-egy orvos több nyelvet is beszél. A kérdőiv tanusága szerint viszont 51-en csak magyarul tudnak. /Ez 35,7 százalék, az országos átlagnál - 19,6 - jóval magasabb. Fejér megyénél csak Szabolcs százalékos aránya rosszabb./

Különös, hogy az 55 orvos közül, akik az utolsó tiz évben szereztek diplomát, mindössze kilenc vallja tudottnak az orosz nyelvet! Különös, hiszen jó részüknek a gimnáziumban, mindnek pedig az egyetemen kellett tanulnia. A kérdés pontos megfogalmazása részben választ ad erre: "Milyen nyelven olvas szakirodalmat." Tehát jóllehet oroszul tudnak, vagy tanultak, ezen a nyelven mégsem olvasnak szakirodalmat.

/Két apró megjegyzés kivánkozik ide: Régebben történt, hogy beérkezett az országba egy kétezer forintos könyv, Amerikából. Angol nyelvü hosszú cim után orosz szerzők sorakoztak. A könyvesboltban a nevek ismerősnek tüntek, s az emlékezet nem csalt: ugyanaz a könyv kapható volt ugyanabban a boltban, orosz nyelven, 27,- azaz huszonhét forintért! A másik: A tapasztalat bebizonyitotta,

hogy aki vállalja a cirillbetüs szöveg olvasását — ez az idegenkedés valószinü legfőbb oka — hüséges olvasójává válik az oroszn yelvü irodalomnak./

Az olvasás mellett a Fejér megyei orvosok maguk is részt vesznek a szakirodalmi munkában: 147 orvosból 20 orvos ir,is! Közülük 13 főorvos, 3 rendelőintézeti orvos, 4 szervező orvos. /Ez az új szakorvosi megjelölés az egészségügyi szervezés frontján dolgozó orvosokat jelöli, akiknek érdeklődése széleskörü — kiterjed az épitészettől a hidrológiáig — igénye nagy, s ezidáig jórészt kielégitetlen./

Végül vegyük szemügyre azt a kérdéscsoportot, amely a szakirodalmi igények megválaszolására hivatott. Az első a tájékoztatás különböző formái iránti igényt kutatja /folyóiratcikkek lefordítása, tartalomjegyzék sokszorositása, értesités a kivánt tárgykörben megjelent új cikkekről stb./ a másik igy hangzik: Segitené-e egy gyakorlóorvosok számára összeállitott, külföldi cikkek magyar nyelvü összefoglalásait tartalmazó folyóirat? Ez a kérdés az, amelyre 147 orvosból 134 válaszolt igennel, felkiáltójeles igennel! A 13 nem-mel válaszoló orvos közül 12 valamilyen más szolgáltatást igényel és csak egyetlen olyan orvos van, akinek semmiféle igénye nincs, akit hidegen hagy a szakirodalom.

Biztató ez a kép. S biztatóak azok a témák, amelyek részletes ismeretét — a kérdőiv legutolsó kérdésére válaszolva — igénylik a megye orvosai. Biztatóak, mert ezek az új témák, riasztó betegségek igényes gyógyitási eljárásainak egész sorát felölelik. Tájékoztatást kérnek a virusos, a daganatos megbetegedésekről, az öregkori bántalmakról, a technikai ujdonságokról, az üzemegészségügy, a fertőző betegségek, az esztétikus fogpótlás kérdéseiről — hogy csak néhányat ragadjunk ki, hiszen a témák összessége tán a teljes orvostudományt is felöleli.

Széljegyzet is található néhány kérdőiven. Ideirunk egyet, amely több körzeti orvos véleményét összefoglalja és tükrözi: "Körzeti orvosok részére szükséges lenne egy folyóirat, amely a tudományosan megalapozott, a gyakorlatban alkalmazható gyógyitó eljárásokkal ismertetne meg, s tudósitana a világon folyó aktuális, nagyjelentőségü kutatásokról, eredményekről."

Az átlagorvos tehát igényes. Igényessége — eredményes gyógyitó munkájának biztositéka.

V I T A

B u g y i B a l á z s

SZAKOZÁS — AZ ORVOS SZEMSZÖGÉBŐL

A gyakorló orvos feladata a betegek gyógyitása, a balesetek ellátása, a betegségek megelőzése és elhalálozás esetén a halál okának meghatározása. Az orvos mindezen tevékenységének ellátása közben — és ennek érdekében — igénybe veszi a hazai és a külföldi irodalom egyre nagyobb tömegét. Az irodalom sokrétüsége, a nyelvi nehézségek és az orvosok nagymérvü elfoglaltsága miatt szükséges, hogy a szakirodalommal való megismerkedés egyszerü, könnyen hozzáférhető módszerrel történjék.

Ha az irodalom szakositását — amely a hozzáférhetőség alapja — nem az egységes könyvtári hálózat szempontjából, hanem a szakirodalmat igénybevenni kivánó orvos szemszögéből vizsgáljuk — és az orvosi könyvtárak esetében mégiscsak ez a döntő —, akkor előtérbe kerül az orvosi gyakorlatban kötelező osztályozási rendszerrel való egységesités kérdése.

Jelenleg az orvosok, az egészségügyi dolgozók a halálozásokat, a betegségeket és a baleseteket az Egészségügyi Világszervezet által megalkotott és kötelezővé tett nemzetközi szabványositott nomenclatura szerint tartoznak megnevezni, szakositani és statisztikai feldolgozásaik során értékelni. Mindenképpen törekedni kell arra, hogy ez az egységes szakositás valóban nemcsak magasabbszintü statisztikai feldolgozásokban, hanem klinikai, kórházi és rendelőintézeti szinten is ismertté és ennek révén elterjedtté és hasznosan alkalmazhatóvá váljon. A nemzetközi nomenclatura már magyar nyelven is rendelkezésre áll és a hivatalos statisztikai alkalmazáson tulmenően és mind nagyobb mértékben felhasználást nyer. Jelentős előnye, hogy különösebb nehézség nélkül Hollerith rendszerü lyukkártya-rendszerre felvihető és mechanikus gépi feldolgozás révén értékelhető.

A gyakorló orvos irodalmi érdeklődése túlnyomó részben az egyes konkrét betegségekre és balesetekre irányul, amelyek létrejövetelének okát, módját, a helyes kórismézését, klinikai lefolyását és gyógyitását kivánja megismerni. A gyakorló orvos a 0-1.000 számokkal kódozott nemzetközi nomenclaturát ismeri vagy legalábbis ismerni tartozna. Felmerül szükségessége, hogy az orvosi könyvtárak a Világszervezet által előirt haláloki, betegségi és baleseti nomenclatura szakositását elfogadva osztályozzák az irodalmat. Az Egyetemes Tizedes Osztályzás az Egészségügyi Világszervezet ezer kódszámu nomenclaturájával szemben szükebb szakositást alkalmaz és a gyakorló orvos igényeinek és szükségleteinek figyelembevétele nélkül csoportositja az irodalmat. Nem a sokjegyü számokon mulik az ETO-nak orvosi könyvtárakban való alkalmazásával szembeni ellenkezés, hanem sokkal inkább azon, hogy a beosztás a gyakorlati orvosi igényeknek alig felel meg, valamint mert az orvosi gyakorlatban már kötelező alkalmazást nyert az Egészségügyi Világszervezet által kiadott, folyamatosan korszerüsitett és felhasználásában előirt nemzetközi haláloki, megbetegedési és baleseti nomenclatura.

A nomenclatura három formában ismert:

a/ a 0 - 1.000 beosztásu részletes haláloki, megbetegedési és baleseti nomenclatura,

b/ a 0 - 150 beosztásu röviditett nomenclatura, amelynek kódszerü beosztása természetesen egyeztetve van a részletes komplett nomenclaturával,

c/ az 50 beosztásu, amely mindkét előző nomenclaturával egyeztetve van és lényegileg az 1.000, illetőleg a 150 beosztású nomenclaturáknak süritett formáját jelenti.

Minthogy az orvosi könyvtárosok nem ismerik a haláloki, megbetegedési és baleseti nomenclaturát, azt röviden B.Benjamin müve alapján az alábbiakban ismertetjük. A beosztás 17 főcsoportban egyesiti a halálokokat, a betegségeket és a baleseteket. E főcsoportok a következők:

I. Fertőző és parazitás betegségek /001-138/
légzőszervi gümőkór /001-008/

II. Daganatok /140-239/
felsorolva szervenként az egyes daganatféleségek

III. Allergiás, endokrin, anyagcsere és táplálkozási megbetegedések /240-289/

IV. A vérképzőszervek megbetegedései /290-299/

V. Mentalis, psychoneuroticus és személyiségi zavarok /300-326/

VI. Az idegrendszer és az érzékszervek megbetegedései /330-398/

VII. A keringési szervek betegségei /400-468/
rheumás láz a sziv kóros bevonása nélkül /400/
rheumás láz a sziv kóros bevonásával /401/

VIII. A légzőrendszer megbetegedései /470-527/
heveny felsőlégúti fertőzések /470-475/

IX. Emésztőszervek megbetegedései /530-587/
a szájüreg és a nyelőcső betegségei /530-539/

X. Az uro-genitalis rendszer betegségei /590-637/

XI. A szülés, a terhességi, szülési és gyermekágyi szövődmények /640-689/

XII. A bőr és a bőralatti szövetek betegségei /690-716/

XIII. A csontok és a mozgásszervek betegségei /720-749/

XIV. A veleszületett rendellenességek /750-759/

XV. A korai gyermekkor betegségei /760-776/

XVI. Szimptomák, szenilitás, rosszul meghatározott kóros állapotok /780-795/

XVII. Balesetek, mérgezések és erőszakos behatások /800-999/
E csoportnak kétféle beosztása van:

1./ a balesetek stb. létrehozó okainak megnevezése /E.800-E.999/

2./ a balesetek stb. természetének megnevezése /N.800-N.999/ ahol "E" external cause-t /a balesetet kiváltó külső ok/ és "N" nature-t, /a baleset természetét, helyét és a baleset jellegét/ jelenti.

A Világszervezet által megadott ötventől egyezerig terjedő nemzetközi haláloki, betegségi és baleseti nomenclatura az orvost érintő irodalomnak nyilvánvaló többségét jelenti. Amennyiben a

Világszervezet beosztását alkalmazzuk a könyvtár anyagának szakositásakor, akkor az orvos által már többé-kevésbé ismert és megszokott szakozást használunk, azt tudatositjuk benne, beteganyagának nemzetközi szempontok szerinti ellátását könnyebbé, a betegségekhez az irodalom egyidejü társitását is biztosabbá tesszük, ezzel megteremtjük azt a szerves összefüggést, amely a betegség fogalmát az ahhoz tartozó irodalommal elválaszthatatlanul összekapcsolja. Egy másik szakositásnak az alkalmazása, legyen bár az könyvtárosi szempontból bármennyire is kézenfekvő, sőt szükséges, ezt az alapvetően fontos együttes tudatositását zavarja meg. A két egymástól független beosztás alkalmazása — amelyek egyikét a betegágynál, a másikat a kórház könyvtáranyagának olvasásakor használja — mindkét szakositás bizonytalanná tételét, megzavarását, a helyes irodalom megkereséséhez és hasznositásához szükséges feltételes reflexek gátlását vagy éppen megszünését hozza magával.

Az ETO szempontjainak alkalmazásával a Világszervezet nomenclaturájának használatát megkönnyithetjük. A Világszervezet kódszámai kombinálhatók megitélésünk szerint -02 etiologia, -07 diagnosztika, -08 therapia megjelölésekkel. Helyes természetesen a megjelent irodalom országának a feltüntetése az ETO-ban megszabott országjelölésekkel. Kivánatos lehet az irodalom megadásakor zárójelben megadni a közlemény megjelenésének az évét, és szinte elengedhetetlen a kiadvány jellegének a megadása is. E kódszerü jelzések bevezetésével az Egészségügyi Világszervezet haláloki, megbetegedési és baleseti nomenclaturáját az orvosi könyvtárak számára felhasználhatóvá tenné. Igy a tüdőgümőkór etiológiájával foglalkozó Magyarországon kiadott 1965 évi bibliográfia a következő kódformában lenne kifejezhető:

002 - 02 /01-439-65/, ahol 002 a tüdőgümőkórt, -02 az etiológiát jelenti. A zárójelben foglalt tagok a tárgyban megadott közlemény specifikálását szolgálják, igy /01/ azt jelenti, hogy az emlitett kiadvány bibliográfia, /439/ az ETO szerint Magyarország kódjelzése és /65/ jelenti, hogy a kiadvány 1965 évben jelent meg. Az ETO szakositása sok tekintetben gyorsirásnak felel meg, amelynek röviditéseit a gyorsiráséhoz hasonlóan kell megismerni, begyakorolni és megfelelő szótár, használati utasitás mellett alkalmazni.

Az ETO rendszer általában valóban beválik, és orvosi könyvtárak n e m orvosi vonatkozásu anyagában mint jól irányitható szisztéma jól használható. A gyakorló orvosokat kiszolgáló könyvtárakban azonban részben az ETO hiányosságai miatt, főképpen azonban az orvosok számára kötelezően megszabott nomenclatura miatt helyes lenne az Egészségügyi Világszervezet haláloki, betegségi és baleseti nomenclaturáját alkalmazni, amelyet az ETO elvei szerint lehetne kiegésziteni.

Kóbor János

A JOBB NÉHA ELRONTÓJA A JÓNAK

Dr. Veres Pál: Nem a sokjegyü számokon mulik ... c. szakositási javaslatához legyen szabad megyei kórházi viszonylatban hozzászólnom azzal, hogy igen tekintélyes állománnyal rendelkező könyvtár vagyunk és anyagunk az orvostudomány minden ágára kiterjedően forgalomban is van. Ugy vélem, hogy — kevés kivétellel — az országos orvostudományi könyvtárhálózat könyvtárainak tulnyomó többsége ugyanolyan, vagy hasonló problémákkal áll szemben, mint mi, legfeljebb az állomány és az igénybevétel méretei különböznek egymástól.

Mindenekelőtt 3 alapvető elvi kérdést kell tisztázni:

a/ Országos viszonylatban minden orvosi könyvtárnak a könyvek szakositását tényleges egységes rendszerben kellene végrehajtania. Egységes és eléggé sajátosan különálló tudomány szakhálózata vagyunk és ha az egyes könyvtárakhoz tartozó intézmények feladatköre más-más is, az olvasók valamennyien orvosok /a nem orvosok száma igazán elhanyagolhatóan csekély/ és igy az olvasói igény is egységes jellegü.

b/ Az orvosokat semmilyen számok, sem kevés-, sem sokjegyüek nem érdeklik, de nem érdeklik egyéb dokumentációs betüszimbólumok sem, kizárólag a téma. Igy van ez nálunk és igy lesz valószinüleg a legtöbb orvosi könyvtárban. Az olvasói oldalról nézve tehát a könyvtár szakrendjének milyensége közömbös kérdés. Azt azonban minden orvos megmondja, ha keres valamit: melyik orvosi szakmába vágó az igénye.

c/ Nyomós okok nélkül ne változtassunk a meglévőn, ne "szervezzünk át", főleg pedig ne kisérletképpen: ne akarjunk jónál jobbat, mert a jobb néha elrontója lehet a jónak. Ugy vélem, örülnünk lehet akkor, ha könyvtáraink állományát a fennálló gyakorlati élet

követelményeinek megfelelően egy bizonyos rendszerben befejezetten szakositottuk és az ennek megfelelő szakcsoportokban is tároljuk: a keresett anyag ezzel kielégitően gyorsan megtalálható lesz, annál is inkább, mert az orvosok a szabadpolcos rendszert részesitik leginkább előnyben.

Hogy mit jelentene egy új szakrendszerre való áttérés, azt felesleges részleteznem. A mi viszonylatunkban csak ennyit: ez a feladat még 1-2 év alatt sem volna maradéktalanul megvalósitható /állományunk egy része, mégpedig például a legkeresettebb, állandó mozgásban van/, igy sokáig kétféle szakrendszer élne egymás mellett és egészen talán sohasem készülnénk el vele. Hiszen kevesen vagyunk a könyvtárakban és igen szerteágazóak a feladataink is.

Eme gyakorlatias szemmel is nézett elvi szempontok előrebocsátása után konkréten a következő a nézetem:

Az országos egységes szakrendszerezéshez ezidő szerint kielégitően egységes alap az OOKDK 30-as szakrendje. Ez az orvostudomány ágazatainak szakrendjét tartja szem előtt és ha egyes szaktudományi ágak további differenciálódása áll elő avagy pl. a kérdéses könyvtár állománya ezt indokolttá tenné, a 30-as szakrendszernek mint alapvető váznak a megtartása mellett, az egyes szakokon belüli további bontással /pl. 12. helyett 12.A + 12.B/ a kérdés megoldható. De túl is léphetjük a 30-as számot. Megemlitem, hogy mi már ilyen bontással is szakozunk. E bontáshoz a könyvtáros minden szakfőorvossal beszélt és annak javaslatát is figyelembe vette.

Igy pl. a "11. Gyermek- és csecsemőgyógyászat" a következő bontásban részesült:

11.A Diagnosztikai és therápiás tankönyvek
11.B Gyermek élet- és kórtan
11.C Tüdő és szív. EKG
11.D Idegrendszer
11.E Orr-fül-gégészet
11.F Diaetetika
11.G Gyermeknevelés
11.H Növérképzés
11.J Vegyes monográfiák
11.K Határterületek

A 30-as szakrendhez felvettünk egy 31.-et "Egészségügyi adminisztráció." /Az orvosi könyvtár hatáskörébe tartoznak ugyanis a kórház gazdasági és müszaki hivatalainak stb. a könyvei, szolgálati segédletei is./

Megjegyzem, hogy ez a mi jelenlegi /házi/ bontásunk még nem tekinthető véglegesnek. A végleges forma kialakitásához még további tapasztalatokat gyüjtünk és ha raktározási lehetőségeink is megengedik majd, a szükséglet és helyzet szerint a szakositást némely ponton még kiegészitjük. Foglalkozunk azzal a gondolattal is, hogy a 30-as szakrend elé "0" szakcsoport cimén új "Általános orvosi" szakcsoportot veszünk fel. De ez még nyitott kérdés. — Már most látjuk pl. hogy az OOKDK "7. Belgyógyászat" szakcsoportja, melyet A-N-ig /tehát összesen 13/ alcsoportra bontottunk, esetleges további bontásra szorul. —

A hálózatunkon belüli egységes szakrendszer kérdése az elmondottakkal tehát meg volna oldva. Hogy az elől idézett cikkben foglalt kitünő gondolatokkal közvetlenebb kapcsolatba is jussunk, néhány elvi részletkérdésre még ki kell térnem.

Az Egészségügyi Felvilágositási Központ könyvtárának speciális szakrendje — miniszteriális főosztályok szakfeladatai szerint — bizonyára a helyi viszonyoknak megfelelően alakult igy ki, szerintem igen gyakorlatiasan és szellemesen. Hogy egy átszervezésnek e könyvtár munkájára vonatkozóan milyen konzekvenciái lehetnek, ezt mint kivülálló nem itélhetem meg. Azt a nézetemet azonban megkockáztatom: csak a konkrét átszervezés mondja majd meg, mily mértékben érinti ez az akkori könyvtári szakrendet.

Az OOKDK, a BOTE és az OSzK nem egyeznek szakrendjeikben. Ezt természetesnek tartom. Mindenekelőtt az OSzK abban különbözik a másik kettőtől, hogy minden tudományágra kiterjedő hatalmas állománya más szakrendi csoportositást kivánhat, mint a csak orvostudományi OOKDK és BOTE. Utóbbi is igen régi könyvtár már, ugyancsak kiterjedt állománnyal, régi hagyományokkal és talán korábbi szakositási rendszerekkel is, itt már nem igen lehet az egész állományra kiterjedően egykönnyen új szakrendre áttérnünk. Ez munkaerő és munkaidő kérdése is. Az OOKDK-é a legújabb szakrend, mindössze 6 éves, eszerint dolgozik — úgy gondolom — az orvosi könyvtárak túlnyomó többsége, nem látom tehát indokoltnak, hogy az

alig-alig bevezetett rendszert most mással váltsuk fel. A mellette szóló érveket már korábban elmondottam.

Most pedig néhány szó az ETO-ról. Dr. Veres Pál lényegében az ETO mellett van, gyakorlatiasan kódjeleket javasolva. Előre kell bocsátanom: ETO-val nem dolgoztam, ebben nincsen tapasztalatom. De azt is meg kell mondjam: hallani, hogy belföldön is, külföldön is akad könyvtár, mely ETO-ra tér át és akad olyan is, mely elhagyja az ETO-t. E jelenségről arra következtetek, hogy pl. az orvostudományi szakon belül az ETO rendszer még vitatható, azaz még kisérleti stádiumban áll.

Kitünő gondolatnak tartom, hogy a "magyar orvosi szaklapok stb." közölhetnék a cikkek cime s a könyvek fejezetcimei mellett a megfelelő egységes szakrendszeri számot, stb. Ehhez azonban a következőket kell hozzáfüznöm: a magyar szakirodalommal nem igen vannak nehézségeink, azok nem is képviselnek különösen nagy terjedelmet. Azonban annál inkább indokolt volna ez a külföldi irodalomban, a többféle idegen nyelv miatt is. Bizonyára akad nem egy könyvtáros, akinek a szakositásnál ez nehézségeket okoz. Sajnos, e kérdés csak akkor nyerne kielégitő megoldást, ha valahogy nemzetközi megállapodással egységesen rendeznék. Ugy vélem, hogy erre előbb-utóbb sor is fog kerülni, mivel az orvosi irodalom óriásivá duzzadt és tovább duzzadni fog. A magyar szaklapokra vonatkozólag talán itt volna megemlithető az a javaslat, hogy a cikkvégi összefoglaló + irodalomjegyzéket — több külföldi lap mintájára — ne a cikk végén, hanem az elején, a cikk cime alatt tüntessék fel.

Befejezésképpen még két alapvető elvi szempontot szeretnék felhozni:

a/ Az elmélet és a gyakorlat összhangját e szakozási kérdésnél is szem előtt tarthatjuk: az elméleti felismeréseket rugalmasan alkalmazzuk a helyi viszonyokra és bármennyire is kézenfekvő lenne egy elméletileg jobb, másik szakositási rendszer, jól gondoljuk meg: megfelel-e ez a helyi viszonyoknak, mennyi munkaerő és munkaidő ráforditással jár, nem hoz-e magával nem kivánt akadályokat a rendszeres könyvtári rutinmunkában, stb., egyszóval: reálisan járható ut-e?

b/ Ha könyvtáraink szakozási rendszerét át kivánnók épiteni —

a könyvtárak állományának nagyságát is figyelembe véve — kérdés: az egész állományra vonatkozólag — visszamenőleg a legrégebbi és ezért ma már csak igen-igen ritkán keresett anyagra kiterjedően is — vezessünk-e be egy új rendszert avagy elégedjünk meg azzal, hogy ezt csak a legmodernebb anyagra, sőt annak is csak bizonyos kurrensebb részére vezetjük be, bizonyos fix határidőtől kezdődően.

Végül megjegyzem, hogy eme vita-hozzászólásomban csak a könyvekre gondoltam, folyóiratokra nem: a folyóiratok ugyanis a könyvektől eltérő könyvtári katagóriát képeznek, mind könyvtárosi, mind olvasói vonatkozásban.

ELHUNYT RÁBA GYÖRGYNÉ

A tatabányai Megyei Kórház orvosi könyvtárosa, Rába Györgyné, rövid ideig tartó, súlyos betegség után 1966. december 24-én meghalt. Az OOK dolgozói, kollégái és mindazok, akik ismerték és szerették, mély megdöbbenessel vették tudomásul tragikus halálát.

1963. márciusa óta volt a Komárom megyei orvosi könyvtár munkatársa, majd az alközpont vezetője. Munkatársai, a tagkönyvtárosok személyében jó szervező, segitőkész kollégát veszitettek el. Emlékét megőrizzük.

KÖRLEVÉL A GYORSTÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLAT BŐVITÉSÉRŐL

Az 1966. júliusában meginditott Gyorstájékoztató Szolgálat sikere arra inditotta az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központot, hogy az 1967. január 1-től eddigi 30 téma helyett 50 témát figyeljen és azok szakirodalmának adatait küldje meg az előfizetőknek.

1967-től a magyar szakirodalmat is figyeljük és bocsátjuk az érdeklődők rendelkezésére.

A Gyorstájékoztató Szolgálat keretében az előfizetők rendszeresen megkapják az általuk kiválasztott témákból megjelent külföldi folyóirat cikkek bibliográfiai adatait, vagyis a szerző/k/ nevét, a közlemény cimét, kötet-, füzet- és oldalszámát, a dokumentum lelőhelyét, valamint - az esetleges különlenyomat beszerzéshez a szerző/k/ cimét. A szolgáltatás hatékonysága éppen a gyorsaságán alapszik, ezért a cikkek cimét - az időnyerés érdekében nem forditjuk le - hanem eredeti nyelven küldjük. Minden egyes cikkről szakozott és témánként sorszámozott, A/7 /74.105 mm/ méretü kartonlapot kapnak az előfizetők, amelyet hetenként póstán küldünk el.

A kartonlapok kettős célt szolgának: egyrészt tájékoztatnak a kiválasztott témából megjelent mindenkori legújabb irodalomról, másrészt összegyüjtve, lerakva bibliográfiai gyüjteményként is felhasználhatók, ami a kutatáshoz, vagy cikkek, tanulmányok megirásakor nagy segitséget jelent. Rendszeres áttekintésük tehát mind a tudományterületükről folyamatosan tájékozódni kivánók, mind egy szükebb szakterületen kutatók igényeit kielégithetik.

A Gyorstájékoztató Szolgálat alapjául az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központba, valamint a Budapesti Orvostudományi Egyetem Könyvtárába járó mintegy 900 folyóirat szolgál, amelyek számát 1967-ben még növelni fogjuk. A közlemények mikrofilm másolatának vagy fotókópiájának elkészitésére van lehetőség: a könyvtárközi kölcsönzés keretében pedig a könyvtárunkba járó feldolgozott folyóiratokat is kölcsönözhetik az érdeklődők.
A Gyorstájékoztató Szolgálat előfizetési dija témánként évi 100,- Ft.

Kérjük, hogy amennyiben a Gyorstájékoztató Szolgálatra igényt tart, sziveskedjék megirni, hogy a mellékletben felsorolt témák közül melyekre kiván előfizetni.

A melléklet első részében a jelenleg figyelt 30 téma szerepel. A javasolt új témák közül azt a huszat figyeljük még, amelyre a legtöbben előfizetnek. Ha előfizetőink olyan téma figyelését kivánják, amely a felsoroltak között nem szerepel, kérjük, hogy azt is közöljék velünk, mert esetleg annak figyelésére is sor kerül.

I. Jelenlegi témák

1. Prae-postoperativ kezelés
2. Reanimatio
3. Autoimmun betegségek
4. Shock
5. Ionháztartás
6. Hypertonia
7. Daganatkutatás
8. Anaesthesiológia
9. Bronchitis chronica felnőtt és gyermekkori
10. Antibiotikumok
11. Diabetes mellitus felnőtt és gyermekkori
12. Cytodiagnostika
13. Rehabilitáció
14. Izotópos vizsgálatok
15. Diaethotherapiás és parenterális táplálás
16. Ulcus /gastro-intestinalis/
17. Szivinfarctus
18. Angiographiák, aortographiák, stb.
19. Chemotherapeutikumok
20. Hormonok
21. Immunológia
22. Szerotonin-anyagcsere
23. Immunfluorescens diagnostika
24. Psychopharmaconok
25. Gondozás
26. Epilepsia
27. Icterus
28. Májfunkciós próbák
29. Pancreatitis /acut+chron/
30. Asthma bronchiale felnőtt és gyermekkori

II. Választható új témák

31. Pajzsmirigymegbetegedések
32. Arteriosclerosis
33. Hepatitisek
34. Obesitas
35. Kollagenosis
36. Alkoholizmus: alkohol és gyógyszerek kölcsönhatása
37. Geriátria /belgyógyászati/
38. Geriátria /sebészeti/
39. Máj- és epeutak sebészete
40. Pancreas-sebészet
41. Vastagbélsebészet
42. Traumatológia
43. Csecsemő és kisgyermek sebészet
44. Extrapulmonalis tbc
45. Fogamzásgátlás, családtervezés
46. Terhességi diagnosztikai próbák
47. Extragenitális terhességi szövődmények
48. Functionális vérzészavarok
49. Rosszindulatú daganatok nem sebészi kezelése
50. Endoscopos vizsgálatok
51. Uj laboratóriumi diagnosztikai eljárások
52. Psychosisok
53. Posttraumás neurosis

54. Glaucoma
55. Cataracta
56. Vesekőbetegség
57. Urológiai plasticai mütétek
58. Psoriasis
59. Pemphigus
60. Preventiv antivenereás kezelés
61. Otosclerosis
62. Gégedaganatok
63. Bechterew kór
64. Mozgásszervi betegségek hormon kezelése
65. Csecsemők és gyermekek röntgen diagnosztikája
66. Röntgen szürővizsgálatok
67. Sugárártalom, sugárvédelem
68. Caries
69. Gyökérkezelés
70. Iatrogen ártalmak
71. Gyógyszerártalmak

MEGALAKULT A DOKUMENTÁCIÓS ÉS INFORMÁCIÓS BIZOTTSÁG — az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók országos értekezletének határozata szerint. Első ülésén az alábbi körlevél kiküldését határozta el, hogy felmérje az országban folyó dokumentációs és informativ tevékenységet.

Az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók III. országos értekezletének határozata értelmében megalakult a Dokumentációs és Információs Bizottság, amelynek feladata, hogy felmérje és elterjessze az orvosi hálózat számára alkalmas dokumentációs és információs módszereket.

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Önhöz, hogy tájékoztasson bennünket a könyvtárában - és a hozzátartozó tagkönyvtárakban - alkalmazott dokumentációs módszerekről /tájékoztatás, témafigyelés, bibliográfiák összeállitása stb./.

Azt is kérjük, hogy közölje velünk javaslatait, kivánságait, valamint azokat a dokumentációs módszereket, amelyeket még nem vezetett be, de alkalmasnak találna orvosi — hálózati vagy központi dokumentációs felhasználásra.

Az alábbiakban az általunk ismert tájékoztatási területekre vonatkozóan teszünk fel kérdéseket. Kérjük, hogy válaszát ez év végéig juttassa el Bizottságunk cimére /Bp. VIII. Szentkirályi u. 21./.

Intézményükben tartanak-e rendszeresen referáló üléseket?

Ha igen, milyen időközökben?

Készitenek-e kivonatot a referátumból? Irásban - Szóban Lenne-e lehetőség az irásbeli referátumok gyüjtésére?

Intézményükben müködik-e tudományos bizottság vagy tudományos kör?

A referátumoknak van-e állandó jellegzetessége: ugyanazokat a folyóiratokat referálják?

ugyanazokat a témákat referálják?

Hogyan tájékoztatja olvasóit a dokumentumok tartalmáról:

folyóiratkörözés
tartalomjegyzék eljuttatás
fordítás
témabibliográfia összeállítása
témafigyelés
uj beszerzések jegyzéke

egyéb módon, éspedig: . . . . . .

. . . . . .

Készitett-e az intézmény forditásokat? .....
Ha igen, a könyvtár gyüjti-e ezeket? .....

Intézményüknek van-e valamilyen önálló kiadványa - évkönyv, folyóirat, tájékoztató stb.?

Igénybe veszik-e az orvosi tudományos filmeket? .....

Végeznek-e propagandamunkát? .....

Milyen sokszorositó berendezésük van? .....

Használnak-e lyukkártyás feltárást? .....

Igénybe veszik-e az OOK szolgáltatásait? .....

Fáradozását előre is köszönjük.

Szivélyes üdvözlettel

Budapest, 1966. november 30.

/Németh Béla/
a Bizottság vezetője

BIBLIOGRÁFIÁK ÁRA. Az Orvosi Könyvtáros 1962. 2 évfolyam 2.számában közöltük az OOK addig megjelent bibliográfiáinak árait. Most — könyvtárosaink kivánságára, a leltárbavétel érdekében — közöljük az azóta megjelent bibliográfiák árait.

Magyar reumatológiai /balneológiai, fizikotherápiai, bioklimatológiai/ bibliográfia	30,-
Magyar gerontológiai bibliográfia	30,-
A tuberkulózis és a tüdőbetegségek magyar bibliográfiája	30,-
Magyar bőrgyógyászati és venerológiai bibliográfia	30,-
Magyar ideg- és elmegyógyászati bibliográfia . . .	50,-
Magyar gyógyszertani bibliográfia	50,-
Magyar radiológiai bibliográfia	30,-

Magyar haematológiai bibliográfia 30,-

Magyar gastroenterológiai bibliográfia 30,-

Magyar onkológiai bibliográfia 40,-

Magyar igazságügyi orvostani bibliográfia 30,-

Magyar kórbonctani bibliográfia 40,-

Magyar traumatológiai, ortopaediai bibliográfia . . 40,-

Az endokrinológia és az anyagcserebetegségek magyar bibliográfiája 40,-

Magyar mikrobiológiai bibliográfia 50,-

Magyar kardiológiai bibliográfia 40,-

Magyar gyermekgyógyászati bibliográfia 65,-

Magyar anatómiai bibliográfia 40,-

Magyar gyógyszerészeti bibliográfia 50,-

Általános belgyógyászat, nephrologia, allergelógia és egyes fertőző betegségek magyar bibliográfiája 50,-

Magyar élet- és kórélettani bibliográfia 100,-

AZ ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁRI HÁLÓZAT

CIM ÉS KÓDJEGYZÉKE*

Baranya megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Pécs, Rákóczi u. 2.	P 48
Megyei Tanács Gyermekkórháza Orvosi Könyvtára Pécs, Nyár u. 8.	P 49
Megyei Tanács Gyógyfürdőkórháza Orvosi Könyvtára Harkány	Hr 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Siklós	Sk 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Szigetvár	Szv 1
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Mohács, Hősök tere 7.	Mcs 2
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Komló, Majális tér 1.	Ko 10
Megyei Tanács Gyermek Szivbeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Pécs, Nyár u. 8.	P 59
Városi Tanács Gyermekideggondozó Orvosi Könyvtára Pécs, Kulich Gy. u.1.	P 47
Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára Pécs, Lánc u. 22-24.	P 60
Városi Kórház Orvosi Könyvtára Pécs, Bányatelep	Pbt 1

* A cim mellett lévő betü és számjel az illető orvosi könyvtár kódjele, amelyet az Országos Gyarapodási Jegyzék és a lelőhelyjegyzékek is használnak.

Városi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Pécs, Munkácsy M. u. 19. P 51

TBC. Gyógyintézet Könyvtára
Pécs, Mecsek P 108

Városi Tanács Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Komló, Kossuth utca 79. Ko 13

Megyei Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Pécs, Munkácsy u. 19. P 118

Mecseki Ércbányászati Vállalat Egészségügyi Szolgálat
Pécs, Sziget ut 30. P 119

Járási Tanács Szülőotthon Orvosi Könyvtára
Sellye Sel 1

Megyei Tanács Csecsemőotthon
Komló, Mecsekjánosi Mcsj 1

Bács-Kiskun megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kecskemét, Pf.22. Ke 25

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Baja, Beloiannisz u. 10. Ba 8

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kalocsa, Kossuth L.u.34-36. Ka 2

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kiskunfélegyháza Kfh 5

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kiskunhalas Kh 5

Járási Tbc. Otthon és Tbc. Gondozó Orvosi Könyvtára
Solt Sol 1

Megyei Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Kecskemét, Nagykörösi u. 15. Ke 19

Békés-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Gyula Gyu 5

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Békéscsaba — Bcs 17

"József Attila" Tbc. Szanatórium Orvosi Könyvtára
Gyula — Gyu 7

Gyermekkórház Orvosi Könyvtára
Gyula — Gyu 6

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Mezőhegyes — Mh 2

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Orosháza — Oh 2

Járási Tanács Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Szeghalom — Szgh 1

Járási Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára
Békéscsaba — Bcs 18

Borsod-Abauj-Zemplén megye

Megyei Kórház Orvosi Könyvtára
Miskolc, Szentpéteri kapu 17. — M 50

Megyei Tanács "Semmelweis" Kórháza Orvosi Könyvtára
Miskolc, Csabai kapu 9. — M 52

Megyei Tüdőkórház Orvosi Könyvtára
Miskolc — M 47

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Fűzérradvány — Fr 1

Járási Tanács TBC. Kórháza Orvosi Könyvtára
Ricse — Ri 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Ózd — O 5

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Szikszó — Szik 1

Járási Tanács Tbc. Kórháza Orvosi Könyvtára
Mezőkövesd — Mkv 1

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kazincbarcika — Kb 2

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Diósgyőr, Vasgyár — Dgy 5

Járási Tanács Tbc. Kórháza Orvosi Könyvtára
Tokaj — Tj 1

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Sátoraljaujhely — Sa 8

Városi Tanács Gyermekkórháza Orvosi Könyvtára
Miskolc — M 51

Városi Tanács Tbc. Kórháza Orvosi Könyvtára
Sátoraljaujhely, Köveshegy — Sa 9

Megyei "Gruby Dávid" Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Miskolc — M 48

Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára
Miskolc — M 8

SZTK. Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Edelény — Ed 2

Csongrád-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Szentes — Szs 4

Megyei Tanács Gyermekkórháza Orvosi Könyvtára
Szeged, Csanády u. 34. — Sz 53

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Hódmezővásárhely — H 8

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Makó, Kórház u.2. — Ma 4

Ideggyógyászati és Lélektani Gyermekgondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 54

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 52

Megyei Tanács Csont Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Deszk — Dsz 1

Megyei Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára
Szeged — Sz 11

Fejér megye

Megyei Tanács Kórház Orvosi Könyvtára
Székesfehérvár, Seregélyesi u. 3. — Szfv 7

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Dunaujváros, Uttörő u.1. — Duv 10

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Mór, Aranykalász u. 19. — Mr 1

Járási Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Enying — Eny 1

Megyei TBC. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Csákvár — Csv 1

Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Dunaujváros — Duv 11

Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára
Székesfehérvár — Szfv 29

Győr-Sopron megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Győr — Gy 12

Állami Szanatórium Orvosi Könyvtára
Sopron — S 5

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Sopron — S 19

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Mosonmagyaróvár — Mo 9

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Csorna — Csr 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kapuvár — Kvr 1

Megyei Tanács Gyermek-Ideggondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Győr — Gy 49

Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Győr — Gy 48

Megyei Gyógyszertár Vállalat Könyvtára
Győr — Gy 46

Hajdu-Bihar megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Debrecen, Bartók Béla u.4. — D 47

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Berettyóujfalu — Bu 1

Megyei Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Debrecen — D 57

Városi Tanács Szülőotthon Orvosi Könyvtára
Hajdunánás — Hn 1

Járási Tbc.Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Püspökladány — Pl 1

Megyei Tanács Szivgondozó Intézete,
Debrecen — D 61

Megyei Tbc. Gondozóintézet Orvosi Könyvtára
Debrecen, Bethlen u. 11-17. — D 56

Heves-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Eger, Széchenyi u. 27-29. — E 14

Megyei Tanács Tüdőbeteg Kórház Orvosi Könyvtára
Heves — Hs 1

Állami Gyógyintézet
Orvosi Könyvtára
Kékestető — Kt 1

Városi Tanács Bugát Pál Kórháza Orvosi Könyvtára
Gyöngyös — Gyö 6

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Hatvan — Ha 4

Állami Tüdőbeteg Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Mátraháza	Mha 1
Állami Gyógyfürdőkórháza Orvosi Könyvtára Parádfürdő	Pr 1

Komárom-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Tatabánya, Semmelweis u.1.	Tb 19
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Dorog	Do 11
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Esztergom	Esz 7
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kisbér	Kbé 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Szőny	Szö 2
Járási Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Komárom, Hősök tere 1.	Km 11
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Tata	T 6
Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Esztergom, Babits M. u. 3.	Esz 9
Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Tatabánya, II. Dózsa György u. 79.	Tb 21
Megyei Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Tatabánya	Tb 43

Nógrád megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Salgótarján	St 14
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Balassagyarmat	Bgy 2

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Pásztó — Pt 1

Bőr- és Nemibeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Balassagyarmat — Bgy 5

Pest-megye

Pest-megyei Tanács "Semmelweis" Kórháza és Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Stáhly u. 7. — B 228

Megyei Tüdőbeteggyógyintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, II., Tárogató u. 84. — B 125

Megyei Tanács Tüdőkórháza Orvosi Könyvtára
Törökbálint — Tbt 1

Pestmegyei Üzemi főorvosi Hivatal Könyvtára
Budapest, V., Városház u. 7. — B 2173

Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Aszód — Asz 1

Pestmegyei Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Trefort u. 3. — B 1267

Ráczkevei Járási Tanács Rendelőintézete
Szigethalom, Gyártelep II. ker.l. — Szi 2

Városi Tanács Kórháza
Gödöllő — G 10

Járási Tanács Rendelőintézete
Aszód — Asz 6

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Cegléd — C 4

Budai Járási Tanács Rendelőintézete
Érd, Lenin u. 39. — Érd 2

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Nagykörös, Fáskert u.1. — Nk 5

Járási Tanács VB. Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Szentendre, Bükkőspart u. 36. — Sze 6

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Vác — Vá 18

Pestmegyei Gyógyszertári Központ Könyvtára
Budapest, XIV., Uzsoki u. 36. — B 1268

Somogy-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kaposvár — K 15

Megyei Tanács Gyermek Tbc. Gyógyintézet
Orvosi Könyvtára
Mosdós — Msd 1

Járási Tanács Tbc Kórháza Orvosi Könyvtára
Lengyeltóti — Lt 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Marcali, Széchenyi u. 17. — Mc 1

Gyógyszervizsgáló Laboratórium
Könyvtára
Kaposvár, Május 1. ut 19. — K 14

Szabolcs-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Nyiregyháza — Ny 9

Megyei Tanács Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Baktalórántháza, Kossuth L.u.132. — Blh 1

Megyei Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Nyiregyháza, Sóstói u. — Ny 54

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Kisvárda — Kva 2

Megyei Tanács Tbc. Intézet Orvosi Könyvtára
Kocsord — Kd 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Mátészalka — Msz 2

Megyei Elme- és Ideggyógyintézet Orvosi Könyvtára
Nagykálló — N

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Vásárosnamény — Vn 1

Járási Kórház Orvosi Könyvtára
Fehérgyarmat — Fh 1

Szolnok-megye

Megyei Tanács Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Szolnok, Hősök tere 2-4 — Szl 15

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Jászberény, Néphadsereg u.2. — J 7

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Karcag — Kr 4

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Mezőtur — Mt 2

Megyei Tüdőbeteggyógyintézet Orvosi Könyvtára
Szolnok — Szl 5

Megyei Tbc. Szanatórium Orvosi Könyvtára
Ujszász — Usz 1

Megyei Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára
Szolnok, Zagyvarékási u. — Szl 18

Guszmann József Megyei Bőr- és Nemibeteggondozó
Intézet Orvosi Könyvtára
Szolnok, Hősök tere 2-4. — Szl 17

Tolna-megye

Megyei Tanács Balassa János Kórháza Orvosi Könyvtára
Szekszárd — Szk 10

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Bonyhád — Bo 4

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Pincehely, Vöröshadsereg u. 73. — Phe 1

Vas-megye

Megyei Tanács Markusovszky Kórháza Orvosi Könyvtára Szombathely	Szo 19
Megyei Tüdőkórház Orvosi Könyvtára Szombathely	Szo 53
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Celldömölk	Cd 2
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Körmend	Krd 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Sárvár	Sv 4
Vasmegyei Tüdőbeteg-Szanatórium Orvosi Könyvtára Hegyfalu	Hf 1
Megyei Gyermek Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Szentgotthárd	Szg 4
Járási Tanács Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Sárvár	Sv 5
Megyei Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára Szombathely, Savaria u.11.	Szo 21
Betegfoglalkoztató Intézet Orvosi Könyvtára Intapuszta	Int 1
Megyei Tanács Betegfoglalkoztató Intézet Orvosi Könyvtára Simaság	Sg 1
Gyermek Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Szombathely, Köztársaság tér 13.	Szo 58
Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Szombathely, Deák F. u.3.	Szo 57

Veszprém-megye

Megyei Kórház Orvosi Könyvtára Veszprém	V 17
Állami Kórház Orvosi Könyvtára Balatonfüred	Bf 1

Állami Gyógyfürdőkórház Orvosi Könyvtára
Héviz — Hv 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Devecser — Dr 1

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Keszthely — Ksz 6

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Pápa — Pá 9

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Sümeg — Sü 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Tapolca — Tc 1

Városi Kórház Orvosi Könyvtára
Várpalota — Vp 4

Megyei Tanács "Heim Pál" Gyermekkórháza
Orvosi Könyvtára
Veszprém — V 16

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Zirc — Zi 2

Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Doba — Db 1

Megyei Tanács Gyermek Tbc. Gyógyintézet
Orvosi Könyvtára
Farkasgyepü — Fk 1

Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára
Veszprém — V 18

Zala-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Zalaegerszeg — Z 4

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Nagykanizsa — N 12

Megyei Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára
Zalaegerszeg — Z 26

Megyei Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Zalaegerszeg Z 13

Városi Tbc. Gondozóintézet Orvosi Könyvtára
Nagykanizsa, Rozgonyi u.8. N 10

Budapesti Egyetemek

Budapesti Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 26. B 13

Orvostudományi Egyetem I. sz. Belklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Korányi S.u.2/a. B 13/25

Orvostudományi Egyetem
II.sz. Belklinika Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Szentkirályi u. 46. B 13/26

Orvostudományi Egyetem
III. sz. Belklinika Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mező Imre u. 15-17. B 13/27

Orvostudományi Egyetem IV. sz. Belklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Nagyvárad tér 1. B 13/28

Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mária u. 41. B 13/29

Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Szigony u. 36. B 13/30

Orvostudományi Egyetem I. sz. Gyermekklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Bókay J.u.53. B 13/31

Orvostudományi Egyetem II. sz. Gyermekklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u. 7/9. B 13/32

Orvostudományi Egyetem Neurológiai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Balassa u.6. B 13/33

Orvostudományi Egyetem I.sz. Női Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Baross u. 27. B 13/34

Orvostudományi Egyetem II. sz. Női Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 78/a B 13/35

Orvostudományi Egyetem Orthopaediai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, XI., Karolina u. 27. B 13/36

Orvostudományi Egyetem Pszichiátriai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Balassa u.6. B 13/37

Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 78/b. B 13/38

Orvostudományi Egyetem I. sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 78/a B 13/40

Orvostudományi Egyetem II.sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Baross u. 23-25. B 13/41

Orvostudományi Egyetem III.sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Nagyvárad tér 1. B 13/42

Orvostudományi Egyetem IV. sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII., Városmajor u. 68. B 13/43

Orvostudományi Egyetem Szájsebészeti Klinika Orvosi
Könyvtára
Budapest, VIII. Mária u. 52. B 13/39

Orvostudományi Egyetem I.sz. Szemklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Illés u. 15. B 13/44

Orvostudományi Egyetem II. sz. Szemklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mária u. 39. B 13/45

Orvostudományi Egyetem Tüdőgyógyászati Klinika
Orvosi Könyvtára B 13/46
Budapest, XII., Diósárok 1.

Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 78/b. B 13/47

Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u. 58. B 13/1

Orvostudományi Egyetem Biokémiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII.,Puskin u. 9. B 13/2

Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Szervezési
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Gyáli ut 4. B 13/3

Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.9. B 13/4

Orvostudományi Egyetem Gyógynövény és Drogismereti
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 26. B 13/5

Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u.7. B 13/6

Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Kémiai
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.11. B 13/7

Orvostudományi Egyetem Szerves Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u.7. B 13/8

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 26. B 13/9

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u.7/9. B 13/10

Orvostudományi Egyetem Idegennyelvi Lektorátus
Könyvtára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u. 5-7. B 13/11

Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 93. B 13/12

Orvostudományi Egyetem Kisérleti Kutató
Laboratórium Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 78/a. B 13/17

Orvostudományi Egyetem I. sz. Kórbonctani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 26. B 13/13

Orvostudományi Egyetem II. sz. Kórbonctani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 93. B 13/14

Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u. 7-9. B 13/15

Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mária u. 40. B 13/16

Orvostudományi Egyetem Marxizmus-Leninizmus Tanszék
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u.7. B 13/18

Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hőgyes Endre u. 7-9. B 13/19

Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.9. B 13/20

Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.9. B 13/21

Orvostudományi Egyetem Sebészeti Anatómiai és
Mütéttani Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u.58. B 13/22

Orvostudományi Egyetem Fogorvoskari Mikszáth téri
Tömbkönyvtára
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán tér 5. B 13/51

Orvostudományi Egyetem Szövet- és Fejlődéstani
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u. 58. B 13/23

Orvostudományi Egyetem Testnevelési Tanszék
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 20. B 13/24

Debrecen OTE.

Orvostudományi Egyetem Kenézy Könyvtára
Debrecen, Nagyerdő D 2

Orvostudományi Egyetem I.sz. Belklinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/1

Orvostudományi Egyetem II.sz. Belklinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/2

Orvostudományi Egyetem Bőr- és Nemikórtani
Klinika Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/3

Orvostudományi Egyetem Fogászati Klinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/4

Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/5

Orvostudományi Egyetem Gyermekklinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/6

Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmegyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/7

Orvostudományi Egyetem Ortopéd Klinika Orvosi
Könyvtára
Debrecen D 2/8

Orvostudományi Egyetem I.sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/9

Orvostudományi Egyetem Eü. Szervezési Intézet
Debrecen D 2/17

Orvostudományi Egyetem Gazdasági Hivatal
Debrecen D 2/32

Orvostudományi Egyetem II.sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/10

Orvostudományi Egyetem Szemklinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/11

Orvostudományi Egyetem Szülő és Nőbeteg Klinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/12

Orvostudományi Egyetem Tbc. Klinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/13

Orvostudományi Egyetem Anatómiai, Szövettani és
Fejlődéstani Intézet Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/14

Orvostudományi Egyetem Biokémiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/15

Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/16

Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/18

Orvostudományi Egyetem Film- és Fotólaboratórium
Debrecen D 2/31

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/19

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertár Orvosi
Könyvtára
Debrecen D 2/20

Orvostudományi Egyetem Idegennyelvü Lektorátus
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/33

Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani
Intézet Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/21

Orvostudományi Egyetem Rektori Hivatal
Debrecen D 2/36

Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinika
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/35

Orvostudományi Egyetem Kórbonctani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/22

Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/23

Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/24

Orvostudományi Egyetem Központi Laboratórium
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/25

Orvostudományi Egyetem Marxizmus-Leninizmus
Tanszék Könyvtára
Debrecen D 2/34

Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/26

Orvostudományi Egyetem Müszaki Osztály Könyvtára
Debrecen D 2/30

Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/27

Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/28

Orvostudományi Egyetem Sebészeti-Anatómiai és
Mütéttani Intézet Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/29

Orvostudományi Egyetem Tanulmányi Osztály Könyvtára
Debrecen D 2/37

Pécs OTE

Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára
Pécs, Ifjúság utja 33. P 10

Orvostudományi Egyetem I.sz. Belgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem II. sz. Belgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Fogászati Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Gyermekklinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmegyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem I.sz.Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem II.sz.Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Szemészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertár Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Kémiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Kórbonctani Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Központi Laboratórium
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Sebészeti Anatómiai és
Műtéttani Intézet Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/1

Orvostudományi Egyetem Balassa János Diákkollégium
Orvosi Könyvtára
Pécs, 48-as tér 1. P 10/1

Orvostudományi Egyetem Véradó Állomás
Orvosi Könyvtára
Pécs, Dischka Győző u.7. P 10/1

Szegedi OTE

Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára
Szeged, Lenin krt. 109. Sz 2

Orvostudományi Egyetem I.sz. Belklinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/1

Orvostudományi Egyetem II.sz. Belklinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/2

Orvostudományi Egyetem Bőr- és Nemibeteg Klinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/3

Orvostudományi Egyetem Fog- és Szájbeteg Klinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/5

Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika Orvosi
Könyvtára
Szeged — Sz 2/4

Orvostudományi Egyetem Gyermekgyógyászati Klinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/6

Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmekórtani Klinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/7

Orvostudományi Egyetem Röntgenklinika
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/8

Orvostudományi Egyetem Sebészeti Intézmények
Orvosi Könyvtára
Szeged, Pécsi ut 4. — Sz 2/35

Orvostudományi Egyetem Szemklinika Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/11

Orvostudományi Egyetem Szülészeti- és Nőgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/12

Orvostudományi Egyetem Hivatali Intézmények
Szeged, Lenin krt.107. — Sz 2/36

Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/13

Orvostudományi Egyetem Bonc-, Szövet- és Fejlődéstani
Intézet Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/14

Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/15

Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészi Kar
Orvosi Könyvtára
Szeged, Eötvös u.2. — Sz 2/37

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/20

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertár
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/21

Orvostudományi Egyetem Idegennyelvi Lektorátus
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/22

Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/23

Orvostudományi Egyetem Kórbonctani és Kórszövettani
Intézet Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/24

Orvostudományi Egyetem Biokémiai Intézet Orvosi
Könyvtára
Szeged, Beloiannisz u.9. — Sz 2/30

Orvostudományi Egyetem Kórélettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/25

Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/26

Orvostudományi Egyetem Központi Laboratórium
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/27

Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/28

Orvostudományi Egyetem Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Szeged — Sz 2/30

Orvostudományi Egyetem Marxizmus-Leninizmus
Tanszék Könyvtára
Szeged — Sz 2/32

Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Szervezési
Tanszék Orvosi Könyvtára
Szeged, Beloiannisz tér 10. — Sz 2/31

Orvostudományi Egyetem Kollégiuma
Orvosi Könyvtára
Szeged, Lenin krt. 107. — Sz 2/34

Budapest Főváros

Uzsoki-utcai alközpont

Uzsoki utcai Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Uzsoki u.29. — B 1044

Főv.Tan.Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Május 1.u.7. — B 1166

Főv.Tan. Szociális Otthon Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Baross u. 100. — B 1276

Főv.Szociális Otthon Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Hungária krt. 167-169. — B 1277

Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Dózsa György u.30. — B 1172

Főv.Árpád Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Árpád u.126. — B 76

Bp.Főv. IV.ker.Közkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Baross u.69. — B 133

Főv.Károlyi Sándor Közkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV.,Nyár u.99. — B 486

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XVI., Sashalom, Jókai u.3. — B 1991

"Apáthy István" Szülő- és Gyermekkórház
Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Mexikói ut 64. — B 802

Pest-észak

Péterfy Sándor utcai Kórház és Rendelőintézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VII., Péterfy Sándor u.8-20. — B 893

Városi Tanács Központi Ifjúsági Szivbeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, V.,Rosenberg házaspár u.27. B 1174

Korányi Frigyes és Sándor Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, VII.,Alsóerdősor 7. B 523

Madarász utcai Csecsemő- és Gyermekkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XIII.,Madarász u.14-16. B 622

Szövetség utcai Kórház és Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VII.Szövetség u.14-16. B 986

Központi Fogszabályozó, Rendelő- és Továbbképző Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, V., Beloiannisz u.18. B 573

Főv.Csecsemőotthonok Központja Orvosi Könyvtára
Budapest, VI.,Kmetty u.31. B 730

Bp.Testnevelés és Sportegészségügyi Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, V., Kossuth Lajos tér 13-15. B 1272

Benczur utcai Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, VI., Benczur u. 4. B 114

Róbert Károly köruti Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XIII., Róbert Károly krt. 82-84. B 934

Fővárosi Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, VII., Madách tér 2. B 1169

Tüdőbeteggondozó Intézetek Központja Orvosi Könyvtára
Budapest, XIII., Dévai u.15/a. B 1163

Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, V.,Rosenberg házaspár u.19. B 1171

Szülő- és Nőbeteg Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Dózsa György u.69. B 988

Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, VI., Csengeri u.25. B 1170

Főv.Tan.VII.ker.Iskolaszakorvosi Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest,VII., Nyár u.9. B 1263

Pest-dél

Főv.Tanács István Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Nagyvárad tér 1. B 471

Bajcsy Zsilinszky Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, X., Maglódi ut 89-91. B 96

Bakáts téri Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Bakáts tér 10. B 97

Balassa János Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Vas u.17. B 98

Gyáli uti Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Gyáli ut 17. B 1100

Heim Pál Gyermekkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 86. B 427

László Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Gyáli ut 5-7. B 605

Schöpf-Merei Ágoston Koraszülött Kórház
Orvosi Könyvtára
Budapest,IX., Knézits u. 14. B 944

IX.ker.Bőr- és Nemibeteggondozó
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX.,Dandár u.28. B 1261

Buda-észak

János Kórház és Rendelőintézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII., Diósárok 1 B 472

Budai Területi Gyermekkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, II., Bólyai u.9. B 428

Lóczy Lajos utcai Csecsemőkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, II., Lóczy u. 3. B 614

Főv.Ferenc Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, II., Széher u.71-73. B 956

József Attila Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, II., Palatinus u. 2. B 478

Pesthidegkuti Kórház Orvosi Könyvtára
Pesthidegkut, Hidegkuti u.19-21. B 884

Margit Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, III., Bécsi ut 132. B 686

Főv.Tanács Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, I., Maros u.16. B 1151

Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, III., Vörösvári u.88. B 1122

Visegrádi Kórház Orvosi Könyvtára
Visegrád, Gizella telep Vi 2

Buda-dél

Tétényi uti Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XI., Tétényi ut 14-16. B 1006

Tbc.Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest,XXII., Pentz Károly u.1-3. B 995

Szülő Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XXII., Jókai Mór u. 19-21. B 989

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XI.,Fehérvári ut 12. B 1145

Főv.Csecsemőotthon Orvosi Könyvtára
Budapest, XI.,Himfy u.9. B 1118

Fővárosi Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XXI., Csepel Gyártelep B 780

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XXI., Áruház tér 21. B 1155

Kállai Éva utcai Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Kállai Éva utca 6-8. B 485

Központi Stomatológiai Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Szentkirályi u.40. B 579

Kun utcai Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Kun.u.4. B 588

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest,VIII.,Szántó Kovács u.4. B 1161

Főv.Gyermekkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XX.,Vas Gereben u.21. B 760

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XX., Ady Endre u.43. B 1156

Főv.Nemibeteggondozó Intézetek Központja
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mária u.41. B 1250

Főv.Tanács Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Kállai Éva u.20. B 1154

Szülő- és Nőbeteg Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XX.,Baba u. 91. B 987

Központi Gyermekideggondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Korányi Sándor utca 3. B 1280

Gyermek Tbc.Védelmi Központ Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII.,Szilágyi u.5. B 1152

VIII.ker.Tanács 2.sz.Csecsemőotthon
Orvosi Könyvtára
Budapest,VIII.,Kerepesi ut 33. B 1262

Szülő-Kórház Orvosi Könyvtára . .
Budapest, XIX., Jáhn Ferenc u.64. B 991

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX.,Mester u.45-47. B 1160

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, X., Kőbányai ut 45. B 1159

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XVIII.,Steinmetz kap.u.3. B 1158

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XXII., Dózsa György tér 1. B 1144

XVIII.ker. Tanács Tbc. Gondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, XVIII.,Steinmetz kap.u.3. B 1265

OKI hálózat

Országos Közegészségügyi Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Gyáli ut 4. B 833

Országos Munkaegészségügyi Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX.,Nagyvárad tér 2. B 842

Országos Élelmezéstudományi Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX.,Gyáli ut 3/a. B 823

Bp.Főv.Közegészségügyi és Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Budapest, XIII.,Váci ut 174. B 132

Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Debrecen, Dobozi u.2. D 21

Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Miskolc, Bajcsy Zsilinszky u.13. M 43

Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Pécs P 45

Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Szeged Sz 45

Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Kecskemét, Megyei Tanács Eü.Oszt. Ke 6

Baranya megyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Pécs P 11

Békésmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Békéscsaba Bcs 12

Borsod-Abauj-Zemplén megyei Közegészségügyi
Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára
Miskolc, Szentpéteri kapu 42. M 7

Csongrádmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Hódmezővásárhely H 9

Fejérmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Székesfehérvár, István tér 9. Szfv 6

Győr-Sopronmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Győr, Megyei Kórház — Gy 11

Hajdu-Biharmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Debrecen — D 29

Hevesmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Eger, Széchenyi u.27. — E 13

Komárommegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Tatabánya, Semmelweis u.5. — Tb 4

Nógrádmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Salgótarján — Št 5

Pestmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Stáhly u.7. — B 886

Somogymegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Kaposvár, Ezredév u.13. — K 12

Szabolcsmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Nyiregyháza, Jókai u.4. — Ny 12

Szolnokmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Szolnok, Hősök tere 2-4. — Szl 12

Tolnamegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Szekszárd — Szk 5

Vasmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás
Orvosi Könyvtára
Szombathely — Szo 15

Veszprémmegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Veszprém — V 15

Zalamegyei Közegészségügyi Járványügyi
Állomás Orvosi Könyvtára
Zalaegerszeg — Z 12

Országos Intézetek

Állami Fodor József Tbc. Gyógyintézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII., Szanatórium u.2. B 90

Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi
Kutató Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XXII., Pentz Károly u.5. B 1104

Gyógyáruértékesitő Vállalat Analitikai Laboratórium
Orvosi Könyvtára
Budapest, VI.,Majakovszkij u.14. B 1142

Humán Oltóanyagtermelő és Kutató Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, X.,Szállás u.5-7. B 1139

Ipari Tanulók Egészségvédelmi Intézete
Orvosi Könyvtára
Budapest, VII., Kertész u.32. B 462

Központi Állami Kórház
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII.,Kutvölgyi u.4. B 569

Országos Bőr- és Nemikórtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII.,Mária u.41. B 822

Országos Gyógyszerészeti Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV.,Uzsoki u.36/a. B 1906

Országos Ideg- és Elmegyógyintézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, II., Vöröshadsereg u.116. B 828

Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, XIX.,Amerikai u.57. B 829

Országos Kardiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest,IX.,Nagyvárad tér 1. B 831

Országos Korányi Tbc.Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest,XII.,Pihenő ut.1. B 832

Országos Mentőszolgálat Orvosi Könyvtára
Budapest,V.,Markó u.22. B 836

Országos Onkológiai Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest,XII.,Ráth György u.5. B 845

Országos Reuma és Fürdőügyi Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, II.,Frankel Leó u.17-19. B 848

Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Kállay Éva u.20. B 849

Országos Testnevelési és Sportegészségügyi Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII.,Alkotás u.48. B 853

Országos Traumatológiai Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest,VIII.,Mező Imre ut 17. B 854

Országos Vértranszfuziós Szolgálat Központi
Kutatóintézet Orvosi Könyvtára
Budapest,XI.,Daróczi ut 24. B 855

Orvosi Müszerügyi Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest,XII.,Alkotás u.48. B 733/4

Orvostovábbképző Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest,XIII.,Szabolcs u.33. B 858

Szabadsághegyi Állami Gyermekszanatórium
Orvosi Könyvtára
Budapest,XII.,Mártonhegyi ut 6. B 949

Szabadsághegyi Tbc.Szanatórium Orvosi Könyvtára
Budapest,XII.,Eötvös u.12. B 748

Országos Orvostörténeti Könyvtár
Budapest, II.,Török u.12. B 846

Egészségügyi Minisztérium Orvosi Könyvtára
Budapest,V.,Akadémia u.10. B 733

Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi
Felvilágositási Központja Orvosi Könyvtára
Budapest, VI., Népköztársaság u.82. B 1116

Egészségügyi Minisztérium Munkaterápiás Intézet
Orvosi Könyvtára
Pomáz, Mártirok u. 22. Po 4

Laboratórium Törzsállattenyésztő Intézet,
az Országos Vértranszfuziós Szolgálat cimén
Budapest,XI.,Daróczi u.24. B 2121

Egészségügyi Minisztérium Tervgazdasági és
Dokumentációs Iroda Könyvtára
Budapest,VI.,Zichy Jenő u.4. B 733/6

Állami Gyermek Szivkórház Orvosi Könyvtára
Sopron S 57

NÉV- ÉS SZAKMUTATÓ

az Orvosi Könyvtáros 1965. ötödik és 1966. hatodik évfolyamához

	Évfolyam	Szám	Lap
ARATÓ Lászlóné	VI	1	18-21
ARATÓ Lászlóné	VI	3	303-304
BÁNYAI Mária	VI	3	304-305
BELAJOVÁ, Maria	V	2	165-166
BUGYI Balázs	VI	4	369-373
DETRE Lászlóné	V	2	169-170
DUFLA Istvánné	VI	3	280-302
EGRY Tamásné	VI	3	234-279
FEHÉRVÁRI Tiborné	V	3/4	252-255
FEHÉRVÁRI Tiborné	VI	1	43-55
GÁBOR Györgyné	V	3/4	274-279
HAMPÓ Jenőné	VI	4	328-336
IPOLYI KELLER Tamásné	V	3/4	271-274
JANTSITS Gabriella	VI	2	181-185
JANTSITS Gabriella	VI	4	337-347
JOÓS Márta	V	2	161-164
P. JUHÁSZ Vera	V	3/4	245-252
P. JUHÁSZ Vera	VI	2	158-166
KÓBOR János	VI	4	374-378
-liz	V	3/4	256
-liz	VI	1	60
LUKÁTS Jenő	VI	2	94-96
LUSZTIG Gábor	VI	1	71-75
MÁTÉ Géza	V	1	69-75

	Évfolyam	Szám	Lap
NÉMETH Béla	VI	2	140-152
NÉMETH Béla	VI	2	217-218
NÉMETH Béla	VI	4	349-364
NOLL Lászlóné	V	2	177-180
NYIRI Mihály	V	3/4	245-252
PATAKY Lászlóné	VI	1	23-31
RÉTI Endre	V	2	97-109
RUZSÁS Lajosné	V	1	52-68
SZABÓ Ágnes	VI	4	349-364
SZÉKELY Sándor	V	3/4	187-193
SZÉKELY Sándor	VI	2	97-112
SZÉKELY Sándor	VI	2	191-196
SZÉKELY Sándor	VI	2	215-217
SZÉKELY Sándor	VI	4	317-327
SZEPESI Zoltánné	V	3/4	215-242
SZEPESI Zoltánné	VI	2	113-128
SZEPESI Zoltánné	VI	2	197-202
SZEPESI Zoltánné	VI	3	234-279
SZEPESI Zoltánné	VI	4	349-364
TOMBOR Tibor	V	1	18-42
TOMBOR Tibor	V	2	110-155
TORDAY Aliz	V	3/4	243-244
TORDAY Aliz	VI	1	32-42
TORDAY Aliz	VI	1	56-59
TORDAY Aliz	VI	2	186-190
TORDAY Aliz	VI	4	365-368
VÁLYI Edit	VI	2	153-157
VERES Pál	VI	1	61-64

	Évfolyam	Szám	Lap
ZALLÁR Andor	VI	2	129-139
ZALLÁR Andor	VI	3	305-306

K Ö N Y V T Á R Ü G Y - K Ö N Y V T Á R O S S Á G

	Évfolyam	Szám	Lap
FEHÉRVÁRI Tiborné: Az orvosi hálózat könyvtárosképző szaktanfolyamai	V	3/4	252-254
Gyüjtőköri együttmüködés - könyvtárközi koordinálás	V	3/4	194-208
RÉTI Endre: Van-e orvosi gondolkodás?	V	2	97-109
TORDAY Aliz: Tizenöt vélemény	VI	1	56-59

A Z OOK M Ü K Ö D É S E

SZÉKELY Sándor: Az OOKDK szakmai felülvizsgálatáról	V	3/4	187-193
Az Országos Orvostudományi Könyvtár 1964. évi müködése	V	1	3-18
Az Országos Orvostudományi Könyvtár 1965. évi jelentése	VI	1	3-17
Az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók negyedik országos értekezletének előadásai, hozzászólásai és ajánlásai	VI	2	92-230
Utólagos hozzászólások az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók országos értekezletéhez /ARATÓ Lászlóné, BÁNYAI Mária/	VI	3	303-305

	Évfolyam	Szám	Lap
A HÁLÓZATI TEVÉKENYSÉG			
HAMPÓ Jenőné: Devizás folyóiratok kölcsönzése a borsodi alközpontban	VI	4	328-336
Látogatás az Onkológiai Intézet könyvtárában	V	2	157-161
MÁTÉ Géza: Az orvosi szakkönyvtárak központi ellátásának kérdései	V	1	69-75
SZEPESI Zoltánné: Orvosi könyvtárhálózat - orvosi tájékoztatás	V	3/4	215-242
SZÉKELY Sándor: A devizás folyóiratok megoszlása az orvostudományi könyvtári hálózatban, Budapesten	VI	4	317-327
TORDAY Aliz: Könyvkötészet az Aranyketrecben	V	3/4	243-244
Egy véleménykutatás és eredménye	V	3/4	209-215
A KÖNYVTÁRI MUNKA			
ARATÓ Lászlóné: Egyéb dokumentumok gyüjtésének terve a kaposvári Megyei Kórház orvosi könyvtárában	VI	1	18-22
FEHÉRVÁRI Tiborné: Az orvosi könyvtárak statisztikai adatszolgáltatásai	VI	1	43-55
JANTSITS Gabriella: Egyéb dokumentumok gyüjtése és feltárása az orvosi könyvtárakban	VI	4	337-347
TORDAY Aliz: Az orvosi könyvtár és az orvosi szakirodalom népszerüsitése	VI	1	32-42

	Évfolyam	Szám	Lap
BIBLIOGRÁFIA - DOKUMENTÁCIÓ			
JOÓS Márta: Dokumentáció az Állami Fodor József TBC Gyógyintézetben	V	2	161-164
P. JUHÁSZ Vera - NYIRI Mihály: Kézi lyukkártyákra alkalmazott kombinációs kódrendszer	V	3/4	245-252
KÜLFÖLDI TAPASZTALATCSERE			
BELAJOVÁ, Maria: Könyvtár és dokumentáció egy szlovákai tüdőkórházban	V	2	165-166
RUZSÁS Lajosné: Tapasztalatok Csehszlovákia orvosi könyvtáraiban	V	1	52-68
BETEGEK KÖNYVTÁRA			
PATAKY Lászlóné: A szőnyi betegek könyvtárának kapcsolata egy göteborgi könyvtárossal	VI	1	23-31
GÉPESITÉS, ÉPITÉS			
Könyvtárépitészeti és gépesitési konferencia	V	1	melléklet
TOMBOR Tibor: Orvosi könyvtárak tervezése			
A könyvtár telepitése és területi tagolása	V	1	18-51
A könyvtár berendezése	V	2	110-155

	Évfolyam	Szám	Lap
VITA			
DETRE Lászlóné: Még egyszer a Jegyzékről	V	2	169-170
A szakozásról			
BUGYI Balázs: Szakozás az orvos szemszögéből	VI	4	369-373
KÓBOR János: A jobb néha elrontója a jónak	VI	4	374-378
VERES Pál: Nem a sokjegyü számokon múlik	VI	1	61-64
IGÉNYKUTATÁS			
EGRY Tamásné - SZEPESI Zoltánné: Milyen mértékben ismerik az orvosok az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ szolgáltatásait	VI	3	233-279
DUFLA Istvánné: Az orvosi szakfolyóiratok olvasottsága 1964-ben - a magyar orvosok válaszainak tükrében	VI	3	280-302
NÉMETH Béla - SZABÓ Ágnes - SZEPESI Zoltánné: Az orvosok nyelvismerete Magyarországon, 1964-ben	VI	4	349-364
TORDAY Aliz: A Fejér megyei "átlagorvos" és a szakirodalom	VI	4	365-368

	Évfolyam	Szám	Lap
KIS TÖRTÉNETÜNK	V	3/4	256
	VI	1	60
	VI	2	167
AZ ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁRI HÁLÓZAT CIM- ÉS KÓDJEGYZÉKE	VI	4	385-417

Felelős kiadó: Dr. Székely Sándor
Példányszám: 190 — Ivterjedelem: 9,8 /A/5/ iv

67.5855 Bács-Kiskun megyei Nyomda Vállalat Rotaüzeme, Lajosmizse